

Dialog byl natočen v odpoledne ve čtvrtek 7. října 2010 na faře církve husitské Roháčova 625, Kutná Hora, druhý dialog byl natočen v odpoledne ve čtvrtek 21. října 2010 na faře církve husitské Roháčova 625, Kutná Hora.

MS: *Rok 1989 pro mnoho lidí nejen v naší zemi velkým předělem, a to z hlediska politického. Politika je nutná pro fungování běžného života. Je nezbytné, aby se občané účastnili dění veřejného prostoru hlavně na regionální úrovni, protože tam mohou něčeho dosáhnout. Již Aristoteles řekl, že člověk je člověk - zvíře politické ...*

KB: ... ZOON POLITIKON ...

MS: *Podíval bych se do období, kdy vám bylo 38 let. To se psal rok 1989. Byl to rok, který končil sametovou revolucí, která uzavírala převraty ve střední Evropě. Postupně došlo ke změnám v tomto politickém prostoru a národy, které zde žijí, se vydaly budovat demokratický řád. V té době jste byl farářem.*

KB: Ano, měl jsem hodnost vikáře a působil jsem od roku 1984 v Kutné Hoře.

... Impuls z Východu i Západu ...

MS: *Jak pamatujete na ty časy? Události památného roku by se možná neodehrály, kdyby se do čela Sovětského svazu nedostal Michail Gorbačov. Západ měl vůči východnímu bloku jasnou politiku. Ztělesňovala ji baronka Thatcherová a Ronald Reagan. Jak hodnotíte přelomový rok - a to, co se odehrávalo předtím?*

KB: Soudím, že otázka, zda byl v čele ten či onen není tak důležitá, mohlo to jen pomoci. Uvolnění nastalo v roce 1985 a další 4 roky zde byly patrné dozvuky bývalého režimu. Soudím, že režim se vyčerpал sám v sobě, a to především ekonomicky, víceméně neměl již co nabídnout. Kdyby zde byla jiná konstelace než na Západě, možná by se to zdrželo. Stačí vzít v úvahu potenciál lidí, kteří v roce 1990 stáli na stejné startovací čáře. Zejména první podnikatelé - a velice úspěšní - byli z řad vysoce postavených komunistických činitelů a funkcionářů, kteří měli k dispozici kapitál. Stačí, když si vezmete typy od Vasila Mohority po „Štrougalovy děti“. To byly velice úspěšní podnikatelé, kteří měli zajištěný finanční kapitál. Ekonomii jsem přece jen trochu studoval, tak si myslím, že lidé zde měli kapitál, ale nemohli jej investovat. V socialistickém režimu jste nemohl mít továrnu, svou společnost. Co s těmi penězi ve Švýcarsku, nebo někde jinde, kde je jistí lidé měli? Proto to předání - a nyní to nechci zjednodušovat - bylo tak jednoduché, tak klidné. Můžeme v tom vidět „dohodu“. Jediný člověk, jenž byl potrestán, byl Miroslav Štěpán, byť za vývoj odpovídali i jiní lidé, kteří tehdy měli moc. Štěpán byl obětí všeho, avšak dnes velmi dobře podniká. Lidé z minulé doby se neztratili. Převzetí moci nebylo krvavé právě proto, že režim byl vyčerpáný. Po stránce ekonomické nemohl dál. Ano, studenti tomu pomohli, ale kdyby to bylo v jiné konstelaci, studentské protesty budou bez milosti potlačeny, jako to udělali v Maďarsku v roce 1956 nebo v roce 1968 u nás. Zdejší režim se však již sám rozkládal a ztrácel sílu. Uvažte, že ve všech zemích se změny spustily v jeden rok. Poté to šlo po týdnech. V listopadu se zbourala Berlínská zeď a pak přišel převrat u nás. Objevil se dominový efekt. Je zajímavé, že nedemokratické režimy jinde zůstávají - Latinská Amerika, Čína a další. Zde se režim totálně vyčerpал a mnozí vůdcové si oddechli jak „sametově“ skončil, protože jim se nic nestalo a jejich děti mohou dnes podnikat a jsou „kapitalisty“.

... Síla minulých kádrů ...

MS: *Představitelé minulé doby si mnohé přivlastnili.*

KB: Ať si nakradli či poctivě získali. To je jedno. Jen si představte, kdybych byl v režimu, měl miliony

a nemohl je investovat. K čemu mně ty peníze jsou. Člověk, pokud má podnikatelského ducha, potřebuje jednotlivý kapitál rozmnožovat - a ne tak, že „leží“ na účtech ve Švýcarsku. Kdyby tito lidé koupili fabriku, tak by jej zavřeli.

MS: *Není to tak omlouvání komunistů?*

KB: Není. Nemusí být vše revoluce, ale též evoluce. Nějaký vývoj zde nastal, ale kam pokračuje: k lepšímu, či horšímu? Každopádně jedna etapa toho vývoje se vyčerpala a uzavřela.

MS: *Přesto je to pro mnoho lidí u nás jako myšlenkový koncept stále přitažlivé.*

KB: Ano, ale nesmíme opomenout, že se komunismus vyčerpat i personálně. Jen si vezměte Milouše Jakeše jako posledního generálního tajemníka - a nemyslím jeho legendární projev na Červeném Hrádku - nikdo již nechtěl do té funkce jít...

MS: *Po něm přichází soudruh Karel Urbánek.*

KB: Z mého pohledu měli inteligentní lidi. Husák nebyl blbec. Štrougal nebyl blbec. To byli slušní právníci. Potvrdí to lidé, kteří s komunismem nechtějí ani koketovat. Gustav Husák byl velice vzdělaný člověk. Dal se do služeb ďábla. Nebyli tam hlupáci, byť Jakeš byl figurou. Sami se zesměšlili v postavě Jakeše. Zbyla totální personální vyčerpanost.

... Intelligence a ideologie ...

KB: Chytrí lidé i u nich viděli, že je konec.

MS: *Myslíte si, že nesprávné hovořit o inteligentních lidech, když lidé věděli, čeho se komunistická strana sama dopustila?*

KB: Soudíte, že Hitler či Stalin neměli kolem sebe velice inteligentní lidi? Vezměte si Goebbelse. To byl velmi inteligentní člověk. Také Göring, byl velmi inteligentní strateg. Z mého pohledu to není otázka inteligence. Ta se může dát i do služeb ďábla. Spousty inteligentních lidí bylo zneužito a je zneužíváno jinou formou. Rozhodně to nemuseli být „dementi“ či lidé méně inteligentní, aby rozpoutali to „krvavé dílo“.

MS: *Inteligentní člověk dokáže řešit logické úlohy, ovšem nemusí být moudrý. Moudrý je ten, který také rozpozná, co je dobré a zlé.*

KB: Ano, vezměme si příklad úžasné herečky Vlasty Chramostové na jedné straně, a na druhé Jiřiny Švorcové, Jiřiny Jiráskové. Byly to kamarádky „na život a na smrt“, ale paní Švorcová věřila, že ideologie komunismu je jediná správná. Na rozdíl od jiných, kteří minulému režimu také sloužili, ale velice snadno po roce 1989 přehodili výhybku, ona po roce 1989 tomu obětovala veškerou svou kariéru. Na prvního máje přednáší na Letné pro komunisty básně, nemá žádné výhody. Opravdu se drží své ideje. Jen si vezměte si Pavla Kohouta, padesátá léta ...

MS: *Byla to jiná doba, bylo po válce, budovalo ...*

... Myšlenky minulosti?...

KB: Mládí je též nadšeno myšlenkou.

MS: *Je revoltující ...*

KB: Bohužel některými to bylo zneužito, jelikož z toho měli prospěch a pobláznili mladé. Mladí lidé, kteří „budovali“, na to nevzpomínají ve zlém. Později pochopili, že podlehli bludu. V té chvíli – a to byli inteligentní lidé – jednoduše tomu uvěřili. Člověk může uvěřit jistému ideálu.

MS: *Ideál spravedlivé společnosti?*

KB: To přece není špatné. Nakonec se říká, že první komunisté byli křesťané. Byl tam společný majetek, sociální spravedlnost. Jen si vzpomeňme na husity na Táboře. Tam se též uplatňoval „komunistický“ přístup.

MS: *Každému podle jeho potřeb.*

KB: Toto nás učili ve škole, říkali, že lidé v komunistické společnosti nebudou potřebovat peníze. Každý dostane, co potřebuje. Pro dětské uši to bylo nádherné.

MS: *Nepovažujete onu ideologii za mrtvou?*

KB: Ne. Existuje klub komunistické mládeže. Jsou tam vysoce inteligentní, mladí vysokoškoláci. Mají sice rozpory s hlavním hnutím, ale hlásí se ke komunismu. Levicové hnutí ve světě – ať komunistické, či sociálnědemokratické – tady je a bude sílit, i u nás. Když si vezmete profily stran, tak levice procentuálně posiluje. Sociální demokraté též posilují.

MS: *Zkrátka se nenaplnil předpoklad, že komunisté časem vymřou.*

KB: To máte stejné, jako se nenaplnil předpoklad, že vymřou nacisté. I dnes se najdou Hitlerovi „vyznačiči“.

MS: *A co popírači Holocaustu?*

KB: Lidé nevěří tragediím, které se odehrály před šedesáti lety, třebaže je nad slunce jasnější, že pro lidstvo byly zhoubné.

MS: *Dobrá, člověk prosazující určitou myšlenku by se měl poučit z jejího předešlého dopadu. Zdůraznit, že to nebyla správná cesta, že se lidé mýlili a že prosazovat tento koncept je intelektuální sebevražda.*

KB: Ani tak to být nemusí. Lidé říkají: „Ano, my odsuzujeme způsob prosazování idejí padesátých let, ale myšlenka je stále dobrá“. Je otázkou, jak ji aktualizovat jinými metodami, než bylo praxí ve stalinském Rusku, v gottwaldovském Československu či v Maďarsku. Z mého pohledu lidé během bouří v komunistickém roce nechtěli systém zrušit, oni mu chtěli dát novou tvář. To byl ten „socialismus s lidskou tváří“.

MS: *Proto zde nastaly události roku 1968.*

KB: Mladí lidé šli za komunistou Dubčekem, jelikož chtěli proměnit metody prosazení myšlenky.

MS: *Význačnou osobností byl Ota Šik, propagátor spojení plánu a trhu.*

KB: Vidíte, nebyl hloupý, třebaže byl komunist.

MS: *Když přijel v roce 1989 ze Švýcarska, kam emigroval v roce 1969, publikoval knihu, v níž doznává své omyly, iluze ...*

KB: To je právě znak inteligence. Lidé se mýlili v akcentech. Neustoupili doktríně, že myšlenky

komunismu z Marxe a Engelse jsou pozitivní. Stejně je to s křesťanstvím. Myšlenka křesťanství je povznášející. Co církev s myšlenkou udělala ve středověku, co s tím dělá i dnes, že ji dehonestuje metodami, které používá a používala, neznamena, že křesťanská idea je špatná, že bychom měli evangelium odhodit.

MS: *Pokud vím, k otázce uspořádání společnosti, významu hospodářství byly napsány encykliky. Lev XIII. napsal Rerum Novarum. Po sto letech pak Jan Pavel II. Centesimus Annus. Shodou okolností ta poslední jmenovaná reflektovala význam trhu, nutnosti podnikatelského ducha. Lze s vámi souhlasit v tom ohledu, myšlenky existují. Na první pohled mohou být neutrální, ale závisí na člověku, co si z toho dokáže vybrat, kam chce napřít své síly. Cokoliv na tomto světě se dá zneužít.*

KB: V každé ideologii – ať to byla křesťanská, komunistická, či jakákoliv jiná – byly tábory, které se proti sobě postavily. Jeden tábor likvidoval druhý. Přitom oba tábory deklarovaly, že jdou za ideálem prvotní myšlenky. To znamená, že křesťanské upalovali křesťany. Komunisté popravovali komunisty. Nacisté popravovali nacisty. Zkrátka i v jádru jednoho společenství nastaly po určité době tvrdé rozpory.

MS: *Je to snaha o čistotu.*

KB: Problém byl, že lidé nedokázali sednout ke stolu a tříbit své názory. Původní myšlenka byla dána stranou a do popředí se dostaly mocenské ambice. Jedna skupina se profilovala proti druhé. Nešlo tam ani o křesťanství, ani o komunismus, ani o nacismus. Tam šlo o to, abych si já, který momentálně vládne, udržel moc, a aby ten, který má stejnou myšlenku, ale jiné metody, byl raději preventivně zlikvidován.

... Lidé a politika ...

MS: *Normalizace. Gustav Husák považoval demokracii za žvanírnu. On, ačkoliv právník, vězeň v padesátých letech si snad ani neuvědomil, že dal režimu takovou podobu. Chtěl pomstít těm, kteří jej poslali sedět?*

KB: Gustav Husák v roce 1968 byl jiný než v roce 1975. Za těch 14 let došlo k velkému posunu. V roce 1989 se mohla objevovat „stranická demence“, byl vidět postupný myšlenkový sesuv. Když si vezmete jeho ranější projevy, kde vystupoval bez papírů, mělo to hlavu a patu, a srovnáte-li to s projevy o deset let později, vidíte, že byl též obětí systému, byl na Hradě izolován. Máte to stejné jako u Václava Havla. Zpočátku hovořil za celý národ, ale poté jej nakonec „noví lidé“, kteří se s ním svezli, jej na Hradě izolovali a vytvořili z něj „kladeče věnců“. Ke konci svého období ztrácel přirozenou popularitu u lidí. Jak byl volen? Poprvé jej volil komunistický parlament, poté následovala druhá volba za půl roku a pak ostatní, kde již procházel s obtížemi.

MS: *Poslední volba byla doprovázena i skandály ...*

KB: Zkrátka, člověk dokáže podat nižší či vyšší výkon.

MS: *Můžeme konstatovat, že ten, kdo se nachází ve velmi exponovaném postavení, může působit jako člověk, jenž ztratil kontakt s realitou.*

KB: Mohl jsem v novinách číst, jak jeden z našich poslanců Evropského parlamentu vystupoval proti Klausovi. Přímou tam píše, že Václava Klause všichni význační evropští politici ignorují. Je to pochopitelné, neboť se v různých otázkách izoloval. Týká se oblastí ekonomických, ekologických, potravinové soběstačnosti vůči Evropské unie. Kam jezdí na návštěvy, kde nás jako prezident reprezentuje? Ani Sarkozy, ani Německo jej nepozve. Jede převzít doktorát na americkou univerzitu a nepřijme jej Barack Obama. Jede tam jiný politik a ten je Obamou přijat. Zkrátka Klaus se také

izoloval. V rámci Evropské unie s ním dnes také nikdo nepočítá, avšak neplatí to ze strany Ruska.

MS: *Václav Klaus si na toto „zadělal“ sám. V těchto příkladech nacházíme společného jmenovatele. Lidé, kteří jsou jistou dobu v úřadu, se obklopí lidmi „stejných“ názorů. Tito kolegové by jej však měli upozornit, aby se zamysleli nad svými aktivitami. Pokud se vrátíme v čase před rok 1989, můžeme se domnívat, že právě normalizace byla charakteristická právě „šedí“, že jistý pan Husák, jenž byl nejprve generálním tajemníkem a pak vystřídal prezidenta Svobodu, že druhé komunistické dvacetiletí bylo v jeho režii, postupem času ztrácel krok s realitou a na tento fakt občané dopláceli. V roce 1975 psal Václav Havel Dopis Gustavu Husákovi, v němž se lidským způsobem snažil pojmenovat deviatec způsobené vládou komunistů. Byl to právě Gustav Husák, kdo se zasadil o podepsání Helsinských dohod o lidských právech. Ovšem i pro jejich nedodržování vznikla Charta 77 a důsledky mnozí z nás mohli rychle pocítit.*

... Kariérismus ...

MS: *Rád bych se zastavil u minulého režimu. Myslíte si, že lidé, kteří byli jeho představiteli, byli kariéristy?*

KB: *Nechci generalizovat. Určitě tam byli schopní lidé, ovšem bylo i hodně lidí, kteří kariéru dělali skutečně přes mrtvoly. Kariérismus v politice a nejen v ní existuje. Když někdo inklinuje k funkcím, tomu vábení podléhá. „Leštění klik“ je předobrazem jak se domoci nějakého postavení. Toto platí do dnešních dnů. Ne každý, kdo měl stranickou legitimaci, dosáhl na funkci. Bylo mnoho straníků, kteří to nezneužívali, kteří pracovali v dělnických či rolnických profesích. Ve straně byli ne z kariérismu, ale z přesvědčení. Netoužili být mistrem továrny. Znáám řadu lidí, kteří byli normální v profesi. Ve straně byla zastoupena i střední vrstva. Církev ve svých řadách nikdy neměla velké potentáty, bohaté lidi. Když jsem působil v Kutné Hoře, ale i jinde, setkal jsem se s prostými lidmi, kteří byli v naší církvi a zároveň měli legitimaci KSČ. O naší církvi se říkalo, máme ve svých řadách hodně členů komunisté strany - a to je „propojenost církve a politiky“. I pedagogové naší církve na fakultě byli ve straně. To se vše prozradilo až po roce 1989. Nezazlívám jim to. Podle mého pohledu to není nějaká schizoidní záležitost. Pokud člen církve měl stranickou legitimaci, nikde „nešplhal“, neudával své kolegy, nedělal komunismus v církvi, neměl jsem nic proti tomu ... Nikdy jsem nebyl sudič svých bližních, nemám na to právo, každopádně jsem posuzoval podle toho, jak se choval v praxi. Nešlo o legitimaci, ale zda se choval slušně. Mnohdy člověk s legitimací pomáhal těm, kteří ji neměli. Takových lidí bylo mnoho, a nejen v církvi. Říkalo se to i o paní Jiřině Švorcové, že pomáhala druhým. Potvrzovali to i ti, kteří komunisty nikdy nebyli. Pokud nemohla pomoci - říká i Vlasta Chramostová - tak alespoň neublížila. Ona kolegy neudávala, nelikvidovala. Nutno říci, že jsem v té době nežil, ale slyším výpovědi lidí, kteří paní Jiřinu Švorcovou chválí. Byli i slušní komunisté. Nyní by mě senátor Štětina kamentoval, že slušní komunisté neexistovali. Podle mého ano. Máte to stejné, jako existují slušní kapitalisté a neslušní kapitalisté, slušní křesťané a gauneři. Člověk je buď slušný, nebo ne. Je jedno, co má v kapse. Tak to jednoduše je. Myslím si, že v té době kariérismus byl stejný, jako je dnes. Bohužel máme povahu, o níž hovořil Havel ...*

... Nedobré směry ...

MS: *Někdy se hovoří o nemilém jevu, a to o „čecháčkovství“.*

KB: *Rozumíme, co tím myslel. Byla to kritika naší povahy. Neustále máme komplexy, že jsme malí, že naším jazykem hovoří pouze 10 milionů. Tento pocit malosti jsem v cizině zažil.*

MS: *Václav Havel si toto slovo vypůjčil od literárního kritika Václava Černého.*

KB: *Nu, ale není to příjemného.*

MS: Čecháček se snaží přežít za každou cenu. Předobrazem Čecháčka je postava, kterou do svých děl vložil Svatopluk Čech. Jedná se o pana Broučka. Ten se opije, a ve snu se ztratí, díky alkoholu. Naše čechákovství končí hořekováním nad poměry, ale abychom to dotáhli do konce, to ne. Pokud budeme uvažovat o současnosti, nabízí se kritika Jana Kaplického, ten to řekl pádně: „Češi nad sebou nemají pouze pivní pěnu, ale rovnou dva půllitry, které jim brání v rozhledu.“ Myslím si, že netřeba komentovat. Přejdeme-li do minulosti, za normalizace se mnozí z nás raději skrčili. Máme-li zahrádku, pečujeme o ni, politiku necháme jiným. Tak však mnozí uvažují do dnešních dnů.

KB: Máte v tomto hledu naprostou pravdu. Žijeme v šedém zástupu lidí. Kdo příliš vyčnívá, je poražen – ať vyčnívá pozitivně, či negativně. Zde se ztrácí motivace pro lidi, kteří by chtěli dnes vyniknout, zpravidla na to doplatili. Ostatní se ptali: „Proč to dělá? Asi chce mé místo. Asi chce být víc než já.“ A neprodleně člověka likvidují.

MS: Ano, je to nebezpečné. Na Západě jsou takovým lidem otevírány dveře, neboť mohou pomoci pokroku. Ptejme se, proč komunistická strana rušila rozhlas Rádio Svobodná Evropa? Proč likvidovala zásilky exilových časopisů? Proto, že se komunisté báli, aby se k lidem nedostala pravda. Pravda byla ve hře, o tu šlo. Pokud je tato hodnota popírána, pak i proto, že člověk si chce za každou cenu udržet své postavení.

KB: Každopádně, pokud někdo popírá cizí aktivity, cítí se sám velice sláb. Velice jsem uvítal, když někdo přišel s něčím, na co jsem sám nepřišel. Jestliže se mi ledacos vytýkalo, pak toto určitě ne. Je mi to připomínáno neustále, že jsem lidem dával šanci, mladým lidem s nápady a nijak jsem je nekádroval. To znamená, že tento člověk byl církvi i mně obrovsky přínosný, pokud mu dáte volnost k tvořivé práci. Jinak je to stereotyp, zatuchlost, nuda, není žádný vývoj. Kdybychom celospolečensky dokázali, že se nebudeme brát zřetel na původ, odkud pochází, proč to dělá, ale že jej budeme brát proto, že nám přináší pozitivní impulsy, a tím šanci na vzestup. Schválně udělám krok do nedávné doby – a to k panu Kaplickému. Pochází z demokratické éry, přišel s revolučním pojetím architektury, které nás šokovalo. A jako vždy, vytvořily se dva bloky, pro knihovnu a proti ní. V některých případech se setkal s hysterickými reakcemi, které nepochybně přispěly k jeho smrti.

... Emigrační vlny ...

MS: Československý stát zažil dvě emigrační vlny. V obou případech schopní lidé opustili republiku. Jejich tvůrčí potenciál se tak vyvíjel mimo vlast. Lidé odešli přes „ostnatý drát“ a schází nám.

KB: Odešly české a slovenské mozky, které se zvýraznily. Nebyl to jen Jan Kaplický. Byli to mnozí lidé z technických oborů. Odešli lidé z uměleckých oborů, mnozí se prosadili, byli jsme na ně pyšní.

MS: Forman, Kundera ...

KB: ... a další desítky a stovky lidí umělců, spisovatelů, vědců humanitních a exaktních oborů. Svůj mozkový potenciál dali k dispozici světu, ale v jiné zemi.

MS: Proč odešli? Protože že se vzepřeli šedi, která zde dusila, a dogmatu, že někdo má „patent“ na pravdu, přičemž hledání pravdy je proces.

KB: Rád bych uvedl ještě jednu skutečnost. Jaký je rozdíl, když lidé odcházeli v dobách komunistického temna a když nám nyní chtějí odejít lékaři. Tážu se po motivaci. Tou v minulé době byl fakt, že nemohli rozvíjet svůj obor. Museli odejít, protože chtěli být tím, čím chtěli. Například neznám lékaře, který nemá slušné auto, nemá slušné bydlení. Že zde nemají stejné platy jako v Německu, tedy odchází z ekonomických důvodů. Problém osobního intelektuálního rozvoje už neexistuje, lékaři zde mohou vědecky pracovat. Podle mne je jejich motivace „nizká“, nemohu ji

uznat. Lékaři nechají pacienty a odejdou za lepším bydlem. Rozumím, že ekonomická stránka věci je důležitá, ale není nejpodstatnější.

MS: *Byl to Pavel Tigrid, jenž řekl, že půjde za lepším. Nikdy to neskrýval. Lze říci, že národ zkrátka ztratil. Revoluce, která zde proběhla, byla pomyslným začátkem řetězové reakce. Bez ní by nebyla ani transformace, tedy transformace socialistického plánování na tržní systém.*

... Minulost v církvi ...

MS: *Ještě bych se vrátil. Řekl jste, že součástí církve byli lidé, kteří měli napojení na komunistickou stranu. Jak jste reagovali na zjištění, že někteří lidé byli nejen členy, ale i spolupracovníky StB? Cibulkovy seznamy mnohé prozradily.*

KB: V nich jsem též. Je otázkou, jak se tam člověk dostane, nestydím se za to. Určitě jsem se kvůli tomu s nikým nesoudil. Víím, že X lidí, kteří tam jsou, nespolečovali. Bylo řečeno, že kdo tam není, neměl žádnou cenu. I takto se to ironizuje. Státní bezpečnost byla členěná ve své struktuře speciálními odbory, bylo tam i oddělení církví. To znamená, že jste vyjel do ciziny a státní bezpečnost musela komunikovat. Když jste se vrátil, byl jste na pohovoru. Nikdy jsem nepodepsal vázací akt. Krom toho, BIS mi zjistila, že můj spis byl skartován. Není vůbec k dispozici. Jsem z toho nešťastný, byl bych rád, kdyby k dispozici byl. Nemohl obsahovat nic, co bych udělal záměrně. Znáím několik husitů - nehovořím o jiných církvích - kteří tam byli zapsáni, ale nespolečovali. Jde o to, co do spisů napsal ten dotyčný nadřízený. Fakt je, že jsem byl dvakrát zvolen biskupem a přitom jsem byl prověřován církví a zvláště některými lidmi, kteří byli velmi agresivní vůči spolupráci s bývalou státní bezpečností. Nikdo si nedovolil se proti mně postavit a šlo se do různých archivů. Jeden můj kolega musel z kandidatury odstoupit, neboť se objevily jisté nejasnosti. Na druhou stranu jsme jako husité byli tak malou církví, že jsme o sobě věděli. I kdyby zde nedošlo k nějakému takzvanému převratu, věděli jsme, kdo se chová křivě. Věděli jsme, na koho si pozor máme dát a komu věřit můžeme. Vámi zmíněné Cibulkovy seznamy neberu jako relevantní. Zatím všichni, kdo se soudili, spory vyhráli. Podstatné je to, že lidé vás znali, zejména když jste byl farářem v městě, jako je Kutná Hora, a proto vás lidé po roce 1989 snadno odhalili. Jestliže jste byl v malé církvi a byl jste „na druhé straně“, vyřešilo se to velice rychle. Mnozí lidé z církve museli odejít. Nevím, jak to bylo u katolíků, ale u nás určitě.

MS: *Jinými slovy se v církvi uplatnil princip: „Padni komu padni“.*

KB: Zdá se mi trochu nespravedlivé, že patriarcha Novák byl donucen k rezignaci pouze proto, že dostal řád republiky, řád práce. Nakonec toto vyznamenání má i profesor Milan Salajka. Když mladí, kteří Nováka neznali, proti němu vystupovali, byl jsem jeho zastáncem, jelikož jsem se s ním znal osobně. Víím, že patriarcha Novák znal Husáka, velice dobře spolu komunikovali. On znal komunistické papaláše. Vždy tam šel za prospěchem církve a mnoho věcí vybojoval. Výraznost osobnosti patriarchy byla natolik široká, že měl úctu i komunistů. Jeho slovo, jeho obětavost vůči církvi byla obrovská.

MS: *Když se na nechtěná společenství podíváme z jiné strany, reprezentanti mnohých z nich se s představiteli režimu nestýkali. Příkladem je Charta 77. Uvádím to proto, že tak jako církev nebyla chtěnou.*

KB: Lidé, kteří podepsali Chartu, se stýkat nemohli. Oni byli mimo. Buď byli ve vězení, nebo v kotelně. Nikdo o ně nestál. Když byl však někdo patriarchou církve, tak se musel chtít nechtě na Hrad dostavit. Zkrátka když je člověk biskupem, patriarchou, tak se na jistá setkání musí dostavit. Tam docházel i kardinál Tomášek. Mohu říci: „On reprezentuje církev a na fotografii je vedle Husáka, a proto to byl kolaborant“? Ne. Znovu opakuji. Jelikož jsem znal patriarchu Nováka dobře,

tak mohu říci, že svou osobností, která byla v úctě i u primitivních papalášů, církvi velmi pomohl. To znamená, že je velice nespravedlivé jej odepisovat jako personu, která v určité době selhala. Mohl bych jmenovat biskupy, kteří duchovní udávali. Dnes již jsou po smrti, jmenovat je nebudu, ale známe je. Soudím, že pamětníci mého věku je znají do dnešních dnů. Byli to totální udavači a díky jednomu udavači – biskupu jsem se dostal do konfliktu se státní bezpečností i já. Bylo to díky dopisu, který jsem mu odevzdal. On jej dal Státní bezpečnosti a já jsem z toho měl výslechy a podobné. Zkrátka jsou to věci, na které jsem při volbě biskupa musel odpovídat. Církvi jsem to sdělil. Bylo potvrzeno, že je to pravdivá informace. To proto, že dotyční lidé se přihlásili, že dopis opravdu existoval. Tím to bylo v pořádku. Myslím si, že byli lidé, kteří jsou i dnes v církvi nespravedlivě odsuzováni, i když jsou již po smrti a nemohou se bránit. Pak jsou v církvi lidé, kteří by tam neměli být vůbec.

... Odkrytí minulosti ...

MS: *Domníváte se, že by bylo správné, kdyby církve „pojmenovala“, odkryla dokumentaci o spolupráci s minulým režimem?*

KB: Určitě. Mohlo by to být stejné, jak jsem se odkryl já. Bylo mně to jedno, jelikož jsem měl čisté svědomí, a odpovídal jsem na všechny otázky, které se týkají mého prvního rozvodu, otázky týkající se spolupráce se Státní bezpečností ... I do médií jsem to řekl. Od té chvíle jsem měl pokoj. Myslím si, že stejně tak měli otevřeně vystoupit i lidé, kteří do dnešních dnů nic nevysvětlili. V církvi zastávají funkce a více méně nejsou schopni sebereflexe. Nikdo by jim hlavu neutrhнул. Čekalo se, že v určité chvíli tito lidé vystoupí. V současnosti se jich už na tyto skutečnosti nikdo neptá.

MS: *Říkáte, že u nás vládne lhostejnost.*

KB: Ano, indolence, vůči tomu, co bylo. Opakuji, mohl bych jmenovat lidi, kteří jsou stále ve funkcích. Měl-li bych být duchovním v diecézi, zeptal bych se biskupa, jak postupovat. Přece lze nahlédnout do archivů. Měl jsem s těmito lidmi osobní zkušenost, a proto jsem byl dvakrát zvolen biskupem. Myslím si, že tito lidé jsou vydíratelní, že se s tím někdo „vytasí“. Je lepší to předem sdělit, říci to nahlas. Je otázkou, lpí-li na úřadu, či ne. Přece si mohou říci: když mi nevěříte, tak raději odejdu.

MS: *Není to projev náhodou projev strachu?*

KB: Ano. Je mi těchto lidí líto. Žijí v permanentním strachu, že někdo někdy něco na ně vytáhne, až znovu budou kandidovat na funkci. Jedinou terapií je „přiznat barvu“ před kolektivem. Nechat na lidech, aby projevili, zda mají ve mně důvěru, abych zůstal, nebo zda mám raději odejít. Když řeknou, abych odešel, odejdu.

MS: *Členové církve by neměli mít strach.*

KB: Jsme lidé jako všude jinde. Hovoříte o strachu lidí, kteří se bojí mluvit? Jde o lidi, kteří mají máslo na hlavě, strach, že se „to“ vyvalí. Řekl bych, že dnes jsou otupělí. Jsem přesvědčen, že lidé před dvaceti lety strach neměli a vystupovali nespravedlivě vůči patriarchovi Miroslavu Novákovi, nebo některým našim učitelům z fakulty. Zejména mladí studenti, kteří je neznali, jen o nich slyšeli a začali revoltovat. Tenkrát byla doba, že se mluvilo jen naplno a všude možně se to zveřejňovalo. Dnes je to jinak, je to utlumené. Myslím si, že nejde o strach, je to spíše lhostejnost.

MS: *Zkrátka to není téma dne.*

KB: V současnosti si lidé všimnou spíše toho, když se krade, zpronevěřují miliony. To vás vláčí všude možně. Zdali jste byl agentem Státní bezpečnosti, tak to je pasé, třebaže každou chvíli něco na

někoho vyplave. Někdo se stane známým, vytáhne se to na něj, ale nikdo si toho nevšímá. Již to nezpůsobí žádnou revoluci. Je na protagonistech, zda se budou soudit. Příslušnost k agenturní síti Státní bezpečnosti již není „téma dne“. Až na pár výjimek typu senátora Jaromíra Štětiny či některých novinářů. Již to nikoho nezajímá – a to i v církvi, byť se hovoří o „tlusté čáře“.

... Tlustá čára ...

MS: *Tlustá čára je otázkou pro každého člověka.*

KB: Řeknu, co bylo, bylo ...

MS: *Toto ale nemůže udělat historik. Ten to musí popsat.*

KB: Může se to udělat tak: „Dobrá, jednou jsi veden v seznamech, nebudeš biskupem. A je to. Můžeš být farářem, nikdo tě jako kněze nevyhazuje, ale nebudeš ve funkci. To je „tlustá čára“. Když chceš kandidovat na funkci, předložíš lustrační osvědčení. Buď je máš čisté, nebo ne. Když je čisté nemáš, tak nebudeš kandidovat. Nebudeš kaceřován, ale nebudeš ani biskupem. Sice se o této podmínce mluvilo, ale dodnes se to nevyžaduje a vyžadovat nebude.

MS: *I to je možná jeden z důvodů, proč církve jako taková nemá dostatek lidí, kteří by sloužili lidem a spravovali církevní majetky.*

KB: To znamená najít lidi ochotné odložit svůj klid a sloužit. Přijde-li mladá generace, tak se do toho dají.

MS: *Neboli poslední soud je boží otázkou ...*

KB: Žádného člověka bych nesoudil, nikdy nevím, jakou formou vydírání, denunciací, výhrůžek, přitlačení ke zdi, jej dostali. V jeho kůži jsem nebyl. Nemohu říci, zdali bych tomu všemu sám nepodleh, kdyby mi vyhrožovali, že mi zničí dítě. Na mne nikdo netlačil. Mohu říci, že když jsem byl vyslýchán státní bezpečností, nenabízeli mi žádnou spolupráci, a ničím mi nevyhrožovali. Musím říci, že se ke mně chovali slušně. Víím, žil jsem v docela jiné době. Toto se odehrálo v roce 1982. Jiná byla padesátá léta, kdy vás mohli zlikvidovat i fyzicky. Chápu, že někdo zkrátka nevydržel. Hlavně by mně zajímal jeho kritik, jestli by vydržel tlak, kdyby se dostal do stejné situace.

MS: *Ostatně kritici píší své poznámky a statě vždy ex post, a ne ex ante.*

KB: Po bitvě je každý generálem. Snažil jsem si říci, že takového člověka zná jeho nejbližší okolí, tedy rodina, spolupracovníci. Pokud někomu ublížil, je vhodné to řešit. A to musí řešit člověk sám. Omluví se, z funkcí odejde do ústraní. Když nemůže nic jiného napravit, tak alespoň najde formu omluvy. Jestliže má čisté svědomí, ať se soudí se státem a dostane rozsudek, že tam je uveden neoprávněně.

MS: *Ostatně soudit se v České republice je dobrodružné. Znáím příběh člověka, je známý díky televizi, který podstoupil martýrium. Jeho jméno je Ladislav Langr.*

KB: Byla to Jiřina Bohdalová, Soňa Červená. Osobně bych se na to vykašlal. Můžeme to vidět i tak, že si chce udělat inventuru, než odejde. Bohdalová s tím též prošla a mnoho dalších herců. Vyšlo to i v novinách, a proto byly jednotlivé kauzy známé. Existovalo pochopitelně mnoho dalších mediálně ne tak známých kauz, v nichž se soudili obyčejní lidé.

... Předání moci ...

MS: *Proč se tážu? Sám jste zmínil, že převrat listopadu 1989 bylo předání moci.*

KB: U stolu si podali ruce Havel s Adamcem, a to za podpory jiných lidí.

MS: *Mnozí z nás v převratu viděli práci tajných služeb.*

KB: Co se týče státní bezpečnosti je to až paranoidní.

MS: *Zkrátka to nebylo náhodou, že se lidé vzbouřili, vyšli do ulic a právě dění ve spontánně vzniklém veřejném prostoru dalo obrovský, nepřekonatelný impuls k tomu, aby komunisté odešli.*

KB: Řeknu asi toto a soudím, že nejsem daleko od pravdy. Potvrdili to lidé, kteří se v tom vyznají. Kdyby komunistická moc chtěla, rozprášila by i studenty sedmnáctého listopadu. Bylo by to možné, kdyby opravdu nasadila veškerou moc a sílu, tak je krvavě potlačí, jako státní moc potlačila a potlačuje všechny demonstrace v jiných nedemokratických zemích, dnes například v Číně. Klidně by postříleli studenty, jako to udělali v Pekingu na náměstí Nebeského klidu. Tam se s nimi nemazali. Pořád zde byla síla, která je toho schopna. Nedošlo by k tomu, kdyby čínská armáda a policie řekla jasné NE. My již jdeme se studenty. To se však nestalo.

MS: *Čína však byla v jiné situaci, než tomu je dnes.*

KB: Ano, byla v jiné situaci. Dnes již to není jen komunistická Čína, ale je zároveň i tvrdě kapitalistická země. Pokud bychom se vrátili v čase, tak v naší komunistické straně již nebyla síla ani chuť nějakým způsobem dále bojovat. Kdyby byla, tak to skončilo jako v roce 1969, při ročním výročí invaze spřátelených armád. Ještě v lednu v roce 1969 byly demonstrace k Palachovi, ale ty skončily velice tvrdě a za osm měsíců přišel další úder. Opakuji, kdyby zde existovala síla ochotná jít proti „dětem“ na ulicích, tak zvítězila. Díky Bohu to nebylo a události nabraly známý směr. „Náš“ systém byl unavený, ve smrtelné křeči. Dříve či později, i kdyby nebylo sedmnáctého listopadu, zhroutil by se stejně.

MS: *Havel a lidé kolem něj předpokládali, že budou demonstrace na Den lidských práv.*

KB: Pripadl na desátého prosince. Naše události propukly dříve. Napomohlo tomu i dění v Německu, zkrátka revoluční vlna šla Evropou.

... Osobnosti ...

MS: *Pokročme dále, jaký vliv připisujete osobnostem, jako byl Václav Havel? Mnozí lidé soudili, že by měl usednout na vysoký politický post.*

KB: Ano, Havla vynesli na tuto pozici občané. Byl ze skupiny disidentů nejznámější. Sám říkal, že tam bude pouze na půl roku, jelikož nechtěl kandidovat v červnu ve svobodných volbách. Víceméně byl přemluven, aby kandidoval, neboť jiný vhodný kandidát, jenž by jej mohl vystřídat, se nenašel. Musíme si říci jednu věc, že funkce československého prezidenta byla v pravomocech hodně okleštěná.

MS: *Ano, někteří jej charakterizují jako kladeče věnců.*

KB: Oni se na něm shodli jako na určité bezproblémové osobnosti, jako u nás máme stranu TOP 09 a jejich tváří je kníže Karel Schwarzenberg. Zkrátka osobnost přitahuje hlasy. Vědělo se, že Havel půjde na Hrad a rozhodovat bude někdo jiný. Bude zde vláda, která byla složena z komunistů, a ti budou mít výkonnou moc.

MS: *Havel byl symbolem ...*

KB: Ano, vzhledem ke světu, ten jej respektoval. Tehdejší Československo se zvedlo. Byl pozván do Ameriky. Když promluvil v Senátu, lidé mu tleskali. Zkrátka nikdo jiný tam jet nemohl.

MS: *Jak si vysvětlujete skutečnost, že Václav Havel byl zvolen jednomyslně?*

KB: To bylo přece ve starém komunistickém parlamentu. Poslanci byli zvyklí hlasovat jednomyslně. Jestliže dostali zadání, konali v jeho duchu. Je zvláštní, že jej v lednu „nechali“ zavřít a pak ti samí jej zvolí, i když před tím běžně volili své papaláše. Exemplární případ stranické poslušnosti. Něco se dohodlo, poslanci dostali příkaz a jednomyslně hlasovali. Bylo by zvláštní, kdyby se jeden hlas zvedl proti, tím protestem by se „sólista“ zapsal do historie. Nestalo se však nic takového.

MS: *Asi víme, že i někteří soudruzi, kteří byli vlastníky komunistických průkazů, tomu „nevěřili“.*

KB: Neřekl bych. V lidech panovala stádnost. Parlament dozníval s režimem. Lidé kalkulovali, aby neměli problémy, v počátcích revoluce váhali, vědělo se už, že události nabírají jasný směr. V Německu, Maďarsku je to potvrzeno. Ceausescue v Rumunsku byl po smrti. Tábor socialismu se rozbil. Pochopitelně chtěli, aby v klidu „doběhl“ jejich mandát a poté by šli někam pracovat, aby nebyli vidět. Bylo by vynikající, kdyby jeden zvedl ruku a řekl: „Já s Havlem nesouhlasím“, společnost by mu asi nezatleskala.

MS: *Je zvláštní, že druhou význačnou osobností, která byla vynesena do popředí v těch dnech, byl pan Alexandr Dubček. Široké veřejnosti byl více známý než Havel.*

KB: Pochopitelně, neboť byl v šedesátých letech politicky činný.

MS: *Myslíte si, že zde „zpracovala“ média?*

KB: Havel Dubčeka akceptoval. Síla lidí kolem Havla a snaha, aby Havel usedl Hradě, byla tak velká, že Dubček neměl šanci. Na druhou stranu pan Dubček se stal předsedou Federálního shromáždění. To znamená, že dostal velice významnou ústavní funkci. Když to dnes čtete z pohledu historie, tak jej lidé vnímají velmi problémově. Vytahují Františka Kriegla. Dubčeka vidí jako dalšího Beneše, který zradil. Dubček to neměl jednoduché, jako to neměl jednoduché Beneš. „Primitivové“ v něm vidí slabocha. Kriegl, který řekl: „Nepodepíšu!“ Tehdy to byla obrovská odvaha. Dubček nechtěl další krveprolití, věděl, že Rusové jsou všeho schopní. Věděl, co se stane, i že sám půjde od válu, přesto dělal velvyslance v Turecku. Nakonec se jej zbavili. Kapituloval v době, kdy to již nemělo velký význam.

... Husité a postoj k transformaci ...

MS: *Opouštíme otázku obecných témat a vracíme se k církvi, položil bych tedy prostou otázku. Měla Církev Československá husitská silné stanovisko k proměnám společnosti a hospodářství, které byly odstartovány listopadem 1989?*

KB: Prohlášení byla, spíše to ale šlo dovnitř církve. Osobně mi chybí materiál sociálně - etické církevní orientace. Byl to sice materiál, který dříve zpracovala profesorka Ebertová s kolektivem. Je zřejmé, že tam jsou některé tendenční věci, aby mohly projít ministerským řízením. Z mého pohledu předstihla dobu v ekologických otázkách. Je vidět, že se církev vyjadřovala i k tématům ekonomickým, právním, humanitním, otázkám menšin, ekologie. Toto by nás mělo zajímat. Dokument podobného typu a rozsahu nyní nemáme. Lidé tato témata diskutují. Vyjde stanovisko k homosexuálům, vyjde stanovisko k jiným tématům, ale pouze jsou torzy. Aby to vyšlo jako ucelený materiál, který předložíme společnosti k diskusi, takového bohužel nic nemáme, protože nemáme

odborníky. Sociálně etickou komisi máme, ale ven se nic nedává. Nevidím nové materiály, které by reagovaly na dobu či životní prostředí. Z mého pohledu je zde témat dostatek. Vezměte si romskou otázku, příchod imigrantů ... K tomuto všemu by měla mít církve zaujmout své stanovisko, ale nemá jej, tedy ani patriarcha se nemá oč opřít, když k němu někdo přijde o radu. Vždy jsem říkal: „Podívejte se, toto je názor církve a toto je můj názor.“ Vždy jsem uváděl, že se to musí oddělit. Ne vždy plně souhlasíte s doktrínou. Respektujete ji, ale máte dílčí osobní názor. Toto nejvíce novináře zajímalo.

MS: *Heslem revoluce: „Pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí.“*

KB: Tomuto heslu se nyní každý směje, třebaže to bylo krásné heslo.

MS: *Lze ale říci, že bez vypjatých spojení by ona revoluce neměla patriční étos i patos. Mnozí z nás Havlovu větu považují za kýč ... Byl to Václav Bělohradský, který ji označil za „morální“ kýč.*

KB: Nemyslím si, že je to kýč. Dnes je to bráno ironicky, když dnes vidíte, kde pravda vítězí. Spíše vítězí polopravda, nebo lež, nenávist než láska. Jen si vezměte politiku, tam příliš laskavosti a vzájemného respektu není. Myslím si, že tenkrát jsme prožili období, kdy tomu lidé věřili. Jen si vzpomeňte, jak lidé prožívali píseň Motlitba pro Martu, kterou zpívala Marta Kubišová. Když se volalo ke svatému Václavovi, tak to rovněž přítomní lidé prožívali. Dnes je to již 20 let. Lidé se posunuli někam jinam. To, k čemu se upínali lidé, je nyní hodně poškozeno praxí, a proto je toto spojení ironizováno, kdykoli je někde pronesete. Jako husité máme k devadesátému výročí církve motto: „Vyzbrojeni vírou, nadějí a láskou.“ K těmto slovům si lidé dávají otazník. Že by v církvi byla velká láska? V církvi působí spíš než beznadějí. Na druhou stranu je to heslo, které bylo vytaženo z Písma. Je to heslo důležité a kéž bychom byli vyzbrojeni těmito hodnotami. V praxi je to jinak. Je to stejné s tímto revolučním heslem 1989. Na současné prezidentské standartě je část hesla. Zde se to doplnilo o lásku. To znamená, že musí vítězit nad lží a nenávistí ... Měla by vítězit. Za těch 20 let příliš nevítězí.

... Proměny a média ...

MS: *Podstatnou roli hrají média. Ta z naší zkušenosti přitahuje především negativní vidění světa, kdežto církve se snaží na tomto světě obhájit to pozitivní.*

KB: Investigativní novináře nepřitahuje nic pozitivního. Ti hledají špatné, aby na tom mohli vytlouci informační „kapitál“. To je logické.

MS: *Podle vás je dobré, když člověk má toto heslo před sebou, třebaže se obtížně naplňuje.*

KB: Osobně proti němu nic nemám. Obsahově tam bylo vyjádřeno to, co je nutné se společností udělat. Realita, vnímání hesla je temnější s odstupem času. Jen si vezměte jiné heslo: „Volnost, rovnost, bratrství ...“ a jak to dopadlo. Je to hezké heslo, ale je otázkou, čím se naplní ...

MS: *Můžeme v tom vidět Havlův idealismus a Klaus se v Havlově heslu neshlédl, jelikož byl pragmatik. Lidé z Klausova okruhu se tomu vysmívají. Jistě známe ono pejorativní označení „pravdoláskář“ či „pravdoláskari“.*

... Integrace na Západ ...

MS: *Po roce 1989 byly zaznamenány integrační tendence do západních struktur. Jak je zaznamenala církev?*

KB: Je to hloupost, jelikož v Evropě jsme vždy byli. V Evropě jsme odjakživa. To je případ těch hesel,

kdy souhlasím s Klausem, třebaže mnohdy jeho teze nepřijímám. Jsou to zvláštní myšlenky, které jsou scestné. Jsem přesvědčen, že jsme v Evropě zakotveni byli vždy. Dokonce jsme v centru Evropy a nemáme se kam vracet. Je nutné, abychom obnovovali koexistenci s ostatními evropskými národy. Ne tak, že by nás někdo nějakým způsobem řídil, omezoval, limitoval, jak se to někdy z Bruselu propaguje. Například, aby nám někdo říkal, jak se budou jmenovat tradiční české potraviny.

MS: *Ano, ale musíme mít silnou pozici.*

KB: Z mého pohledu jsou věci daleko důležitější, které bychom měli řešit a ne jak se budou jmenovat třeba české syrečky. Myslím si, že koexistence národů je důležitá, jelikož v jednotě je síla. Na druhou stranu by měla být zachována jednota v různosti. Otázkou je, jak si ji jako malá země dokážeme prosadit v Evropském parlamentu. Je otázkou, zdali tam máme takové osobnosti, které nebudou jako outsiders, které naši zemi budou důstojně hájit a budou partnery velkých - Německa - Francie.

MS: *Pozor, nejsme malou zemí.*

KB: V rámci Evropské unie jsme bráni jako marginální země. Jen si vezměte nedorozumění s těmi vízy. To, kdyby se stalo ve Francii, tak Evropská unie dávno proti Kanadě zasáhne. Evropské unie nás morálně podpoří, a nic s tím neudělají. Je rozdíl, jak se přistupuje k Německu, jak se přistupuje k Francii, jak se přistupuje k České republice.

MS: *Záleží však, jak jasně dokážeme formulovat své zájmy ...*

KB: ... prostřednictvím našich „reprezentantů“. Úspěšnost závisí na tom, jak jsou kvalitní. Jestliže v Evropském parlamentu zapůsobí některý poslanec a jeho osobnost se stane středem zájmu, bude jedno, zda je z Paříže, či z České republiky. Pochopitelně neznám všechny poslance a nevím, jak v parlamentu vystupují. Měl jsem povědomí o Janě Bobošíkové, Janu Zahradilovi, doktoru Zvěřinovi. Zdá se mi, že za naši zemi bojují, avšak nemají velkou šanci prosadit konkrétní zájmy České republiky tak, aby byly kodifikovány do evropské legislativy. Klaus to zcela jasně říká. Nechceme být pouze otrokem, služkou Evropské unie. Jsme suverénním státem. Lisabonská smlouva oklešťovala naše postavení v unii a Klaus se proti tomu postavil, vymínil si dodatky, třebaže za to byl kritizován. V tomto směru s Václavem Klausem souhlasím.

MS: *To, o čem hovoříte, se týká 21. století. Pokud se podíváme do počátků devadesátých let, tam již byl deklarován cíl připojení se k demokratickým státům. Před rokem 1989 se politika řídila postoji z Moskvy.*

KB: Nyní se řídí Bruselem.

MS: *Snahy „návratu“ považujete za falešné. Vždy jsme byli ...*

KB: ... součástí Evropy, ale bohužel se Evropa postavila nejen proti nám jako Československu, ale i proti dalším menším zemím. Zkrátka Evropa zrazovala. Měla by se změnit skutečnost, že pokud je někdo někým či něčím ohrožen, aby Evropská unie byla sjednocena ku pomoci svému členu. Tím bychom získali sílu proti jiným seskupením, jako jsou americká či čínská. Pokud budeme rozdrobeni, atomizováni, nezastaneme se navzájem, naše váha bude ve světě klesat.

MS: *Ano. Říše v počátku dvacátého století zanikly, a Evropa se rozdrobila na mnoho států. Přišel nacionalismus a jeho výronem byla světová válka. Poválečná spolupráce pak pomohla k jeho eliminaci.*

... Role církví a jejich proměna ...

MS: *Nyní bych otevřel otázku církví - a to konkrétně Církve československé husitské. Byla připravena, a jestli ano, jak?*

KB: Soudím, že církve u nás, tedy jak husitská, tak katolická byly v šoku z toho, co se dělo. Dlouho se nemohly adaptovat na nové podmínky. Myslím si, že církve „prošvihly“ určité možnosti více se angažovat, aby do povědomí českého národa, který je ateistický, pronikly. Říkal jsem to již tenkrát, když jsme se sešli v Nymburku na vikariátu v listopadu 1989 a slyšeli jsme, co se v Praze děje, že tento vývoj církvim ublíží. Kolegové říkali, že budou mít plné kostely. Já jsem byl skeptický: „Nebudeme mít plné kostely, nýbrž věřící nám ubudou.“ V době komunismu lidé navštěvovali společenství i z důvodu revolty. Tiše tak tím protestovali. Později za normalizace již je nikdo nehonil, nikdo je nekaceřoval, ale oni šli. V Kutné Hoře to bylo vidět. Podívejte, se komunisté, my jdeme do kostela. Toto pominulo. I proto, že již to nebyla forma protestu. My jsme měli nastartovat větší možnosti kooperace se společností, ale dlouhou dobu jsme stáli opodál. Došlo to tak daleko, že s námi společnost přestala počítat. Přeshlapovali jsme a nevěděli, jak to bude. Vnitřně jsme byli hodně rozbití. Najednou tam byly emoce, výčitky z toho, co se dělo v minulosti. Spíše jsme si řešili vnitřní problémy, likvidovali jsme vnitřní hříchy. To vše, aniž bychom si uvědomili, že společnost čeká na vnitřní slovo. Jen si vezměte postavu Václava Malého, který působil v „revolučním kolektivu“. Byl to disident a církev mu v době předrevoluční nepomohla.

MS: *A trpěl. Bylo na něj shlíženo jako na „neposlušného kněze“.*

KB: Pokud jsem mohl poznat Václava Malého, musím říci, že je to člověk, který mně hodně oslovil. Soudím, že se stal biskupem právě proto, aby „nepřicházel do styku s normálními lidmi“ v kostele v Holešovicích u svatého Antonína. Byl tím, kdo revoltoval v rámci katolické církve. Jelikož to byl známý člověk, přítel Václava Havla, tak katolická církev jej povýšila.

MS: *Dělá „pouze“ pomocného biskupa pražského ...*

KB: Myslím si, že to byl jeden z mála křesťanů, kteří se zapsali do povědomí veřejnosti. Do veřejného prostoru byli vtaženi v minulé době. Nic jiného se od nich nečekalo, než že budou v čele skupiny disidentů. Jinak se podle mě církve příliš neangažovaly. Evangelík Hromádka byl místopředsedou vlády.

MS: *Byl ministr bez portfeje a předtím sloužil jako synodní senior Českobratrské církve evangelické.*

KB: Ten se příliš nezvýrazňoval. Myslím si, že jsme se jako církve stáhli do kostelů a zůstali jsme tam do dnešních dnů. Rozumím, že společnost v té době byla otevřená všemožným vlivům. Církev mohla vnést duchovní akcent do transformace společnosti a hospodářství a v současnosti o to společnost nestojí.

MS: *Jinými slovy tam došlo k promrhání kapitálu. Zmínili jste, že církev měla jistý hřích. Můžete to rozvést? To znamená, že věřící spolupracovali?*

KB: Myslím si, že i dnes by někteří spolupracovali s nějakou silou, kdyby z toho měli určitou výhodu.

... Přítomnost ve veřejnosti ...

MS: *Soudíte, že si kněží mysleli, že nyní dostanou „větší“ příležitost promlouvat ke společnosti. Toto se nestalo. Udělali by více pro budoucnost církve, kdyby kandidovali do obecních zastupitelstev?*

KB: V tom místě každopádně. Myslím si, že celkově, nejen na úrovni vesnic a městeček, ale na úrovni celostátní, jsme měli být více slyšet. Ale nebyli jsme na to připraveni. Když to vezmu u nás. Hlavním mluvčím církve do roku 1989 byl patriarcha Novák. Pak musel odejít. Osobnost stejné síly

po něm však nepřišla. Byl tu Vratislav Štěpánek, poté Josef Špak. Kvalitativně to bylo něco jiného. I biskupský sbor byl z bývalé doby. Než se obnovil, jistý čas uplynul. Neměli jsme osobnost, která by do toho za celou církev šla. Takový profesor Zdeněk Kučera byl zván mezi studenty. Pořady byly přenášeny televizí. Byl převážně učitelem, byť též knězem. Řekl bych, že v diskusních pořadech na celoplošné úrovni jsme chyběli.

MS: *Můžeme říci, že zde nebyla jednota, církev přešlapovala.*

KB: Přešlapuje do dnešních dnů. Většinová společnost si církvi nevšímá. Můžeme si vnitřně dělat, co chceme, nebo nemusíme dělat nic. To znamená, že nejsme ničím hnáni. Tenkrát jsme potřebovali existenčně vydržet, a proto jsme se museli více snažit, získat lidi ke křtu. Nebylo to jednoduché, abychom získali církvi nové členy. Ani pohřeb se neodehrál bez slídlů a udavačů. Byli jsme motivováni, více „nasazovali“ k práci. Dnes nám nikdo v ničem nebrání, ale také nás hlídá jen Hospodin.

MS: *Vychází to z osobní odpovědnosti faráře, ...*

KB: ... jak práci zvládá. Co dělá a co ne. Nechává se mu volný prostor. Někdy se mu dají metodické pokyny, ale jinak je to na něm, jak si obec vede. Jsou v tom obrovské rozdíly. Není to ale obrázek pouze naší církve. Upřímně, o hlas naší církve nikdo nestojí.

MS: *Není to náhodou iluze?*

KB: Bohužel ne! Když si vezmete jakékoliv besedy ... Dnes bychom měli diskutéry, kteří by mohli jít do pořadů Václava Moravce. Hovoří se třeba o ekonomických záležitostech, proč by tam nemohl diskutovat duchovní, který je v ekonomice poučený laik a může tam vnést duchovní akcent? Mluví-li se o sociální politice, samozřejmě by tam měli sedět duchovní. Když pan ministr Drábek hovoří o sociální politice, by měl své názory sdělit i duchovní. Problém je, že v současnosti televize duchovního nepozve. Nanejvýš mu dá sváteční slovo v neděli, a to je vše.

MS: *A církev projevuje zájem o debaty v médiích? Spíše to vypadá, že ne.*

KB: Je to tak. Zavoláte někomu a on se omluví, že se bojí ... Pokud je to však představitel církve, který ji má zastupovat a bojí se, tak by jím být neměl. Říkám to na veřejnosti a je mi jedno, zdali se to dozví ... Když jsem byl biskupem, musel jsem jít do nepříjemných střetů, byl jsem k tomu vyzván – a to jak s novináři, tak politiky. Neexistovalo říci, že na setkání nepůjdu či se tomu vyhnu.

MS: *V médiích jste spíše provokoval.*

KB: Tak jsem byl brán. Někteří duchovní na to s nostalgií vzpomínají. Prosadili jsme si mnoho věcí. Nebrali vás jako ušlápnutého biskupa, na kterého stačí vrátit na ministerstvu. Představitelé vlády věděli, že tam přijde někdo, kdo jim bude roven a kdo s nimi bude komunikovat bez nutnosti leštění klik. Nyní to vidím v katolické církvi. Miloslav Vlk – ať byl, jaký byl, dokázal se Klausovi postavit a jasně řekl své stanovisko k restitucím. Dominik Duka je s panem prezidentem Klausem „kamarád“, chodí spolu na túry, domluví se v hospodě. Vidím, že nikoho jiného nepotřebuje. Má Duku, a ten mluví za všechny církve. Například ohledně platů mluvil za všechny církve. Mému nástupci v biskupské funkci jsem říkal, jak je to jen možné, že Duka mluví za všechny církve. Ať hovoří za katolickou církev. Za husity má hovořit patriarcha. Nemluví-li patriarcha, nechť se toho ujme předseda ekumenické rady církví. Ten je na úrovni Duky a zastupuje všechny nekatolické církve.

MS: *Zde spíše není síla to prosadit.*

KB: Když post arcibiskupa zastával kardinál Vlk, pozvali si zástupce ostatních církví, aby s ním

„nemuseli“ hovořit. V současnosti jim Duka na vše kývne, a nemají tak potřebu volat jinou církev. Z mého pohledu by se církev měla sama ozvat: „Za nás arcibiskup Duka nemluví, jelikož nejsme katolickou církví.“ Toto bych řekl, kdybych byl patriarchou.

MS: *Dobou proměny katolickou církev provedl František Tomášek.*

KB: To však byla velká, ale doznívající osobnost, třebaže byl též v Cibulkových seznamech. Měli bychom si uvědomit, že to byl starý pán. Nesmírně jsem si jej vážil. Dokonce jsem byl jím biřmován. Tomášek v církvi měl stejné postavení jako Václav Havel na veřejnosti. Sám věděl, že jeho fyzická síla bude brzy vyčerpána. Škoda, že funkci úřadu nezastával v roce 1968, kdy byl plný sil a energie. Po roce 1989 nebyla na prvním místě otázka církví, byly jiné problémy. Ale církev byla zvána k rozhodování. Bylo na ní, zda přišla, či ne. Když nepřijdete po druhé, po třetí, po čtvrté vás nepozvou.

... Husité ...

MS: *Kdybychom se měli vrátit po časové ose ještě do doby, která nebyla dobrá pro tuto zemi, zjistíme, že katolická církev měla své Desetiletí duchovní obnovy. Bylo to spojeno s výročím smrti Svatého Vojtěcha. Jak toto reflektovala husitská církev? Existoval tam podobný program?*

KB: Na rok se vyhlásilo téma, které bylo tématem pro vikariátní konference. Postupuje se tak každým rokem – a to téma by mělo být jednotící. Otázkou je, jaké z toho budou výstupy. Sám jsem byl vikářem 10 let. Víím, že jsme měli zajímavé diskuse, které přetrvaly do současnosti. Nic z výsledku však nedojde do diecéze či centra. Vyhlásí se téma, které není závazné pro vikariátní konference. Otázkou je zpětná vazba. Vzniká otázka, co bude sumarizováno ve prospěch myšlenky a vývoje církve, až rok skončí. Na vikariátech se hovoří o všem možném, ale ne o hlavním tématu. V roce 2009 připravil téma profesor Kučera. Za rok máte dva, tři referáty. Sám jsem jeden vypracoval a přednesl jako diakonický pracovník. Nikdo víc to po mně nechce. Výstupy se mohly sumarizovat a vydat sborník. Zkrátka se to odpřednáší a tím to končí.

MS: *Lze se domnívat, že právě toto je neštěstí. S výstupy je tak seznámena malá skupina lidí, ...*

KB: Právě pouze vikariát.

MS: *Někdy ani to ne.*

KB: Jednoduše píšete do šuplíku. Pokud něco řeknete mladému člověku, stráví nad tím hodně hodin, vezme si literaturu a poctivě pracuje. Přednese pak svou práci malému uskupení věřících, z nichž část spí. On to odevzdá – a někdy to po něm nikdo nechce, po druhé to odflákne a potřetí to vůbec neudělá.

MS: *Není to příklad uzavřenosti, když aktivita, kterou člověk vykoná, končí pouze u jeho kolegů a nikoli u těch, jimž náleží?*

KB: Neříkám, že každý referát za to stojí. Když u toho sedí biskup a řekne, tak to vzít musím. Jako biskup jsem přednášel na všech vlastních vikariátech. Sděloval jsem alespoň hlavní teze. Snažil jsem se, aby i v jiných vikariátech o tomto problému přemýšleli. Další možnosti, o kterou jsem usiloval, je dostat přednáškový materiál do periodika Český zápas nebo do Blahoslavu, do nějakého sborníku církve či na fakultu. Již by se s tím mělo pracovat, jelikož myšlenka je vzácná věc, které bychom si měli vážit. Za komunistů jsme měli referáty povinné. Tajemník sám měl politický referát a teologický jej nezajímal. Zdá se mi, že když to bylo ujařmené v oblasti politiky, tak se více pracovalo teologicky. Katedry byly více aktivní. Snažili jsme se o kontakty v církevním prostředí bez tajemníků.

... Prosazení církve ...

MS: *Soudíte, že je obtížné prosadit se spíše v době svobody než v době totality?*

KB: Není to otázkou obtížnosti ale chuti a inspirace. V minulosti jsme neměli možnost se „rozletět“. Byli jsme zde hodně svázáni. Bylo nám vymezeno, co jsme mohli a co ne. O to více jsme studovali, o to více jsme myšlenkově pracovali. V současnosti má farář tolik starostí, že se k četbě ani nedostane.

MS: *Není to ale výmluva?*

KB: Pochopitelně, jelikož by to v církvi muselo jinak vypadat, kdyby byla pravda, co duchovní píšou do výkazů. Myslím si, že nám to ukáže sčítání lidu, jak to s realitou pastorače je. Pouze bych rád řekl, že podle mne máme neustále stejné možnosti studia jako za komunistů. Je ale daleko více možností je prezentovat, což jsme v minulosti neměli. Mohu využít lokální deník a poslat tam svůj text, který lidi ve městě osloví.

MS: *A dělají to vaši kolegové?*

KB: Také jsme to dělali. Nyní v Kutné Hoře máme redakční výměnu, ale uvidíme. Určitě v době Adventu, velikonočních svátků je vítaná možnost, že duchovní napíše příspěvek k tématu, který je mu blízký. Můžete publikovat v odborných časopisech. Mně nejde o to jít pouze ven, ale aby sama církev zúročila obrovský lidský potenciál.

MS: *V církvi asi nenacházíte odpovídající odezvu.*

KB: Podívejte se na strukturu úřadu. V úřadě při Ústřední radě působí osmdesátiletý pan profesor Kučera, ten by měl situaci myšlenkově reflektovat. Je to odbor Ústřední rady, který by měl být posílen, je to centrum, kde by se měly sbíhat myšlenky ze všech vikariátů. On vypracuje teze, pošle je tam a nyní čeká zpětnou reakci. I kdyby to fungovalo tak, že by mu posílali podněty, bude zahlcen. Není personálně schopen ty věci zvládnout. Opakuji, toto centrum by mělo být posíleno dalšími teology, kteří by myšlenky zpracovávali a předávali je dál do církevního společenství.

... Prezentace církve na veřejnosti ...

MS: *Mají tento problém i jiné církve?*

KB: S katolickou církví je to těžké srovnávat. Je to jiný model, ale je zde velký lidský potenciál. Nebo církev evangelická a její ústředí, nakladatelství Kalich, přičemž je to srovnatelná církev s naší. Máme sice nakladatelství Blahoslav, ale nemáme žádnou prodejnu, kde by se věci prezentovaly. Stačí projít Jungmannovou ulicí v Praze a podívat se do Kalicha. Prezentují se, nabízejí svůj pohled ...

MS: *Jednoduše jsou vidět. Podle vás se církev nebyla schopna zotavit ze šoku?*

KB: Ne, ze šoku jsme se zotavili.

MS: *Ale mnozí by to mohli chápat jako agonii.*

KB: Agonie je silné slovo. V jistém útlumu jsme. Zkrátka - šok nás nevyburcoval k aktivitě, a proto šoková terapie může někdy pomoci. Viděl bych to jako defenzivu, ústup v rámci malého písečku. Vlastně o nás nikdo pořádně nic neví. Vítám výstavy k devadesátiletému výročí, ale výstava skončí a zase se o nás neví. Možná se pošlou výzvy do škol, aby se studenti přišli podívat na výstavu, uděláme pár akcí v podzemí Staroměstské radnice. Dobrá, kdo o tom ví mimo nás? Lidi pozveme, ale již tato akce by měla být oznámena prostřednictvím televize. Měl by tam přijet křesťanský magazín, kde by

bylo uvedeno, že husité mají výstavu.

MS: *Zmínil jste, že televizi. Shodou okolností katolická církev využila let změny k tvorbě vlastní televize, vlastního rozhlasu.*

KB: Ano, ale je velkou výjimkou, když je tam nějaký nekatolický příspěvek. Osobně jsem byl médiu přijímán a ve Svobodné Evropě jsem měl své výstupy, i v Proglasu. Zvali mně i do rozhlasu katolické teologické fakulty. Kdybych to měl shrnout, důležitou roli hraje osobnost. Buď se dokáže prosadit, nebo ne.

MS: *Občas člověku může připadat, že Český zápas shromažďuje staré, nepodstatné zprávy, ...*

KB: ... nebo něčí životopisy. To by mohlo být v Blahoslavu. Český zápas by měl komentovat, co se během týdne stalo. Toto nemusí být vina Českého zápasu. Žádné podněty totiž nejsou. Sami lidé z redakce mi říkali: „Co máme dávat do novin, když tam lidé nic nepošlou?“ Vybíráme stará kázání, jelikož nám nikdo nic nepošle. Je faktem, že v minulosti se Český zápas snažil upomínat vikariáty, aby posílaly příspěvky do církevního tisku. My to tam dáme. Zkrátka, i když nikdo nic nepošle, něco se vydat musí. Díky tomu klesá Českému zápasu počet čtenářů. Není to však pouze vina redakce ... Raději tam dají tam věci, které nemusí být čtené jako o Argentíně, homosexuálech, ale co se děje u nás, tak to ne.

MS: *To by byla smrt.*

KB: Kdyby se mě někdo zeptal, co se děje v olomoucké diecézi, tak nevím. Jednoduše zřejmě nic. O pražské diecézi vím, neboť mi to zprostředkuje biskup, ale dál již nevím, co se děje jinde. Všechny zprávy z ústřední rady jsou nezajímavé.

MS: *Není to dáno chabostí myšlenek? Pokud církev je bez „ideového zakotvení“, pak ani ona nemůže přispět k utváření společnosti, nebo je to chybná úvaha? Sám jako jste říkal biskup, že nad církví visí Damoklův meč a za pár let zde církev být nemusí...*

KB: V tomto ohledu je to boží věc. Můžeme církev „likvidovat“ jak chceme. Pokud Bůh bude chtít, aby zde existovala, pak přijdou noví bojovníci. Na tomto světě to zkrátka tak je. Na druhou stranu bychom se měli tázat, zdali slyšíme něco o baptistech, metodistech ... To jsou církve živější, ale též se nikde neprezentují. Stát o to zájem nemá.

MS: *Zde je důležité, aby redaktor rozhlasu nebo televize přišel s mikrofonem a zeptal se.*

KB: Měli bychom usilovat o to, aby to byl náš redaktor. Jistě musí být objektivní a dát prostor všem církvím, když dá naší. Dnes jsou v médiích redaktori orientovaní katolicky, nebo na náboženství východních směrů, či jsou to totální ateisté, kteří – pokud nedostanou úkol od šéfredaktora, nebo není průšvih v církvi – se o církev nezajímají. Nechápu, že mají kulturní rubriku, a informování o náboženství je samozřejmostí, jelikož to do kultury patří. Pouze bych rád zdůraznil, že je nutné mít „své lidi“ v mediální oblasti.

MS: *Ano, církev by měla být napojena na prostředníky.*

KB: Nemusí to být náš člen. Stačí, když je to sympatizant. Takový člověk o husitské církvi ví. Nemusí ji prosazovat, ale sem tam jí dá možnost, aby se k něčemu vyjádřila.

MS: *Je ovšem třeba, aby jednotliví lidé měli o čem mluvit ...*

KB: To je další věc.

... Nedostatečná prezentace ...

MS: Česká televize nabízí diskusní program Hyde Park na programu ČT 24.

KB: Navštívil jej též Tomáš Halík. Je vhodné připomenout, že katolíků je ve společnosti nejvíce.

MS: Husitské církvi patřilo v počtu členů a zastoupení ve společnosti třetí místo.

KB: Ano a uvidíme, jak to bude dál. Je nutné, abychom měli osobnost. Znovu opakuji a možná jsem kacír, že jsme měli v Janu Schwarzovi velkou naději. Dal se ale do služeb „dávla“. Je životně nutné mít osobnost, která umí promluvit, umí napsat článek, umí se prezentovat, má bohatou slovní zásobu, není hloupá, slouží církvi a nejde proti ní. Nám to chybí. Nechci provokovat, ale on v sobě toto měl jako nikdo z nás. Bohužel to postavil proti husitské církvi.

MS: *Sám profesor Kučera mi řekl, že bývalý patriarcha Josef Špak ani současný patriarcha Tomáš Butta nejsou odpovídajícími osobnostmi.*

KB: Ano, to se nedá srovnat. Oba dva jsou velice inteligentní lidé. Tomáš Butta by mohl napsat článek, mohl by být výborný profesor na Husitské teologické fakultě. Není to „ohnivý“ typ jako byl Jan Schwarz. Ten kamkoli přišel a bylo jej všude plno. A proto byl zván do rozhlasu, ale i do zábavných pořadů. Navštívil pana Jana Krause, Miroslava Donutila. Proč by tam nemohl být kněz, který lidi překvapí, že má smysl pro humor, že není vulgární. Jistě si Kraus nedovolí stejně jednat s knězem jako se svým kolegou. Dává otázky na tělo. Když takový člověk odpovědět umí, lidé řeknou: „Co je to za církev?“ Ví, jaký měl úspěch s pořadem v rozhlasu „Dobré ráno s patriarchou“, v němž jej poslouchali lidé z různých církví, nejen husité. Skončilo to jeho odchodem z církve. Někdo může říci, že to byla laciná propaganda. O nás se však tenkrát vědělo.

MS: *Komunistický režim postupoval proti církvi, snažil se ji eliminovat. Bohužel dnes je církev eliminována sama sebou. Společnost se obejde bez člověka, ale člověk bez společnosti ne. Máme to úplně stejné jako s církví ...*

KB: Ano, dnes nás neeliminuje společnost. Pokud nás k něčemu nepotřebuje, jsme bohužel lhostejní. A znova opakuji, příkladně katolická církev se stěžovat nemůže. Když se blíží vánoční svátky, je to z valné většiny prezentace katolické církve. I na Velikonoce se tážou katolického kněze na genezi svátků. Jako husité tam máme pouze jedny bohoslužby. Nemyslím na televizi Noe, ale na ČT 2, někdy na ČT 1. Církev je prezentována arcibiskupem, Halíkem, a ne „posledním“ knězem. To je to, co mně vadí. V televizi nevědí, že zde jsou i jiné církve, že by to mělo být „vyvážené“. Vezmou katolickou církev, která tam má koho poslat, která na vše má své odborníky. Když však přijde novinář za patriarchou a ten se bojí s ním hovořit, pak je úplně špatně když uvede, že se k tomu nebude vyjadřovat. Problém je, že novinář pak už nikdy nepřijde. Katolík řekne: „Pojďte dál, zavolám vám tiskového mluvčího,“ avšak u nás to tak nefunguje.

MS: *Je přece rozdíl mezi husity a katolíky. Katolíků je více a tomu bude odpovídat i zastoupení byrokratů. Nedivme se.*

KB: Nemám nic proti současnému arcibiskupovi Dominiku Dukovi, ale když jednal o platech duchovních, tak mluvil za všechny církve. Je pozván do médií a řekne: „My v církvích,“ ne: „My v církvi.“ Říkal jsem svým nadřízeným, jak to mohou dopustit? Když tam nejdete vy, tak tam musí jít předseda ekumenické rady církví pan Joel Ruml, který je před státem na stejné úrovni jako arcibiskup. To proto, že arcibiskup zastupuje jednu jedinou církev, a to katolickou, kdežto pan Ruml zastupuje všechny nekatolické církve, které jsou soustředěny do ekumenické rady církví.

MS: *Lze s vámi souhlasit, ale lidé to mohou vnímat i tak, že církve usilují o finance, moc ...*

KB: Ne, pan arcibiskup Duka takto vystupuje, ať se jedná o cokoliv. Dříve to byl Miloslav Vlk, nyní Dominik Duka. Pak se nedivme, že lidé, kteří nemají ponětí, řeknou: „Všechno jsou to černoprdelníci ...“ obviňují nás i z věcí, za které jako husité nemůžeme, neboť je za to odpovědná katolická církev.

MS: *Občané nás tak hází do stejného pytle, ...*

KB: ... protože nikoho jiného v médiích nezaznamenají. Nás si mnozí lidé pletou s katolíky. Zkrátka lidé nejvíce vidí katolíky jako jedinou církev. Husitská, metodistická, ty zde neexistují. Z mého pohledu je to vina ostatních církví. To proto, že předsedovi ekumenické rady církví neřeknou: „Běž na setkání médií, stůj u arcibiskupa a sděluj postoje ostatních církví.“

... Dědictví uplynulých dvaceti let ...

MS: *Domníváte se, že to, s čím se setkáváme nyní, je ovoce roku 1989?*

KB: Řekl bych, že ne. Tam jsme byli na stejné startovací čáře. Katolická církev byla vnímána mnohdy negativněji než my ostatní nekatolíci. Přestože jsme nevyužili určitého potenciálu a nabídky, která zde existovala, abychom vyvážili katolicismus. To proto, že protestantismus zde má své místo. Pořád jsme přešlapovali, jelikož jsme nebyli připraveni.

MS: *Nyní zjišťujeme, že o nás společnost nestojí.*

KB: A proto si lidé řeknou, že jsou u nás katolíci, nebo ateisté. Jsme tedy ateistický stát a působí zde ateisté. Evangelíci, husité, jako by nebyli ...

MS: *Jsme drobnými církvemi a lidé mezi jednotlivými denominacemi nerozlišují.*

KB: Stačí, co jsem zažil sám se sebou. Když se v médiích hovořilo o mně, tak si mnozí lidé mysleli, že jsem katolický biskup, novinář byl naprostý diletant. To znamená, že jsem se setkal s tím, že říkal Církev československá husitská, ačkoli jsme Církev československá husitská. Lidé z médií v tom sami nemají jasno. Římský katolicismus berou, ale husity si pletou s evangelíky. Občas jsem musel novináře opravovat, protože používali titulů jako „vaše excelence“ či „vaše eminence“. Mám několik dopisů od Václava Klause a objevují se tam chyby, třebaže jeho matka byla členkou církve. Je vidět, že lidé u nás v tom nemají jasno.

MS: *Bohužel je to výraz nevzdělanosti, která je charakteristická pro masovou společnost a na niž ve svých pracích upozorňuje například současný myslitel Konrad Liessmann a před ním Adorno.*

... Zpět k ČČSH ...

KB: A chybějících osobností. Nevím, zda to půjde ještě napravit. Nutno říci, že zmíněný patriarcha Schwarz převážně myslel na sebe, a ne na církev, prosazoval jen sebe. Kdyby to bylo v dobrém, jsme určitě dál a nepletli by si nás s katolíky.

MS: *To znamená, že by se Damoklův meč nad církví nevznášel.*

KB: Neznamená to, abychom měli mediální hvězdu, nějakého showmana, který někam přijde a bude se říkat: „Husita, to bude zase legrace.“ To ne, ale aby dokázal i do humorného pořadu vnést duchovní charisma, bohatství. Jak jsem říkal, se Schwarzem to bylo jiné, měli o něj zájem. Takováto osobnost nám zde chybí.

MS: *Je snad úkolem členů církve a jejich představitelů, aby odkaz zakladatelů nesli dále a aby církev*

byla vidět a byla prospěšná společnosti.

KB: Myslím si, že je nutné dát lidem šanci. Církev nemá školit, ale otevírat lidem dveře. Když ke mně někdo přišel, tak jsem v něm jiskru viděl, či ne. Poznáte to „šestým“ smyslem a řeknete si: „Tebe bych nechtěl ztratit.“ Tobě tu šanci dám. Možná se zklamou, ale tu šanci ti dáme, zkusit to musíme. My však jiskry hledáme marně.

MS: *To se však odvíjí od přístupu členů církve. Jde o to, jak své členství uchopí*

KB: Jsem rád za Husův institut teologických studií. Působí tam Hana Tonzarová. Takové osobnosti jsou komunikativní, umí oslovit lidi. Jsou chytří, vzdělaní. Soudím, že v akademickém společenství můžeme být partnery. Máme školu, kam přicházejí lidé i mimo církve. Je nutné, aby osobnosti, které tam učí, jméno církve šířily dál. Například bych z Hany Tonzarové udělal tiskovou mluvčí. Dnes tiskového mluvčího dělá patriarcha Tomáš Butta. Ten však nikoho neosloví. Opakuji, má jiné schopnosti, ale nemá schopnosti komunikační. Měli bychom si v církvi vážit lidí, kteří jsou mladí, šikovní, znají jazyků. Proč by takováto osobnost nemohla reprezentovat církve v médiích? Co kaple Betlémská? Proč se tam máme ukazovat jako „fosílie“? Pusťme tam mladé duchovní. Ať slouží jednou za rok v rámci přímého přenosu.

MS: *Kéž aby to takto bylo.*

... Dialog nad regionální politikou ...

MS: *Dovolil bych si ještě jednou zabrousit do politických vod – a to regionálních. Jak bylo na počátku konstatováno – jste politický člověk. To znamená, že není možné ignorovat politiku nejen na národní, ale i na regionální úrovni.*

KB: Hlavně na regionální úrovni, ta se nás bezprostředně týká. Co se bude v městě dělat je věcí každého z nás včetně církvi. Je na nás, jakého starostu budeme v zastupitelstvu mít. Praha je v tomto ohledu daleko.

MS: *Pozor, ale v Praze se rozhoduje.*

KB: Města mají svou kompetenci. Když město nebude chtít, nepomůže, když bude chtít, pomůže. Dva roky jsem tam seděl, vím, jaké jsou kompetence. Mnoho věcí, které zajímají občany, se připravuje na radnici v Kutné Hoře, a nikoli v Praze.

MS: *V naší zemi je Pragocentrismus, což je z mého pohledu mýtus.*

KB: To vůbec ne. Byl jsem vždy proti tomu, i když jsem Pražák. Pokud jsem přijel na Moravu, skutečně tam je jistá agrese vůči tomu, co je pražské. Tvrzení, že vše se rozhoduje v Praze, není pravdivé. Je to alibismus těch neschopných komunálních politiků. To proto, že mnoho věcí si město může rozhodnout bez Prahy. Pochopitelně základní zákony platí pro všechny, ale autonomie radnic je veliká. Nezávisí ani tak na Praze, ale na kraji. Ten s městem spolupracuje více než vláda, nebo Parlament. Je to otázka kvality krajského zastupitelstva, krajského hejtmana. To je nejdůležitější pro město.

MS: *Když člověk svádí vinu na ostatní představitele státu, kteří jsou o několik pater výše, tak to můžeme považovat za čistý alibismus?*

KB: Základní legislativu nemůže dělat město. Tím je práce „na městě“ determinována.

Znovu opakuji, pokud se jedná o běžné věci, které jsou pro občany zajímavé, jako je stav komunikací

atd. ...

MS: ... infrastruktury města.

KB: Jedná se o otázky například vybavenosti města, otázky nemocnic. To s centrem nemá nic společného. Jisté kompetence byly předány kraji, což s Vládou České republiky nic společného nemá. Město si to musí projednat s krajem a pak nemocnice bude fungovat. Mnoho věcí rozhoduje městská rada, městské zastupitelstvo. Je na lidech, zdali v Kutné Hoře bude mít kvalitní divadlo, fungující kulturu. V tom nám centrum nepomůže. Co si neuděláme zde, tak mít nebudeme.

... Imperativ ...

MS: *Jistě byste podpořil slogan: „Neptej se, co stát může udělat pro tebe, ale ptej se, co ty jako občan můžeš udělat pro stát.“*

KB: Je v tom osobní odpovědnost. Jsem rád, kolik lidí kandiduje v regionálních volbách. Jedná se asi o 240 tisíc kandidátů v rámci všech vesnic a měst. Kandiduje tam hodně mladých okolo osmnácti let. Stav společnosti jim není lhostejný a chtějí se na tom podílet. Pochopitelně, pokud budu nadávat v hospodě, je to laciné. Pokud neokusím odpovědnost sám, jednoduše na kritiku právo nemám.

MS: *To konkrétně znamená ...*

KB: Když mě k tomu někdo vyzve, pokud jsem schopen po stránce zdravotní i po stránce kvalifikace do politiky jít, musím se o to alespoň jednou pokusit. Já jsem to zkusil, více si lidí vážím, protože vím, že není možné vyhovět všem, ale lze mnoho věcí vyřešit. Snáze se to říká „venku“, než když to člověk na dva, tři roky zkusí. Poté člověk může mít větší trpělivost, už ví, že vše nejde hned. Na druhé straně – občan má právo kontroly.

... Úkol demokratické politiky nejen regionální ...

MS: *Lze se podle vás domnívat, že úkolem demokratické politiky je kromě správy věcí obecných též dosáhnout, aby lidé měli zájem účastnit se, aby ve společnosti „vřela“ tvůrčí energie, která společenství posouvá výše. Demokracie není nic jiného než vláda lidu, lidem, pro lid.*

KB: Hodnocení můžete jednou za 4 roky vyjádřit ve volbách. Po volbách jednotlivé strany své sliby opouštějí. Stačí být svědky metamorfózy vládní strany jako Věci veřejné. Soudím, že odstoupili od všech slibů, díky nimž získali své hlasy. Na jejich místě bych šel do opozice. V tu chvíli by sílu získali, ale v současnosti dopadnou jako Strana zelených. Co jsem slyšel na náměstí z úst jednotlivých kandidátek a kandidátů na senátora. Krásné, ale oni se názorově nevytěsňují, i když jsou z různých stran. V mnoha tématech se shodnou, zejména ve věcech, týkajících se města Kutná Hora. Každý si zjistí, co občany trápí. Všichni – ať patříte do jakékoliv politické strany, vám slibují, že právě oni to vyřeší. To je trochu divné. Když jsem od komunistů, od sociálních demokratů či pravicových stran, tak mám určité neměnné priority a od nich nemohu ustoupit.

MS: *Domníváte se, že politika je vlastně vyprázdněným prostorem?*

KB: Určitě. V politice jsou jen hesla.

MS: *Zvláště, když všichni slibují ...*

KB: Uvedu příklad. V Kutné Hoře si řeknou, že je potřeba opravit komunikace, nebo postavit mateřskou školku a všichni si to dají do svého programu. Je otázkou, zdali sliby někdo, až dostane důvěru, splní. To je to, co lidé mohou kontrolovat, zda sliby, které ještě leckde zůstaly na plakátech a

papírech volebních programů, budou naplněny během čtyř let prostřednictvím uskupení, které dostalo důvěru. V Kutné Hoře se hovoří o defenestraci na radnici. Zastupitelé tam byli 8 let. Občané s nimi měli trpělivost, a ta nyní přetekla. Naskytla se Šance pro Kutnou Horu a doufám, že Šance lidi nezklame, že budeme vidět změnu.

MS: *Člověk, který se uchází o veřejnou funkci, si musí zjistit, co si lidé přejí ... Zároveň má mít za sebou minulost, která jeho sliby může věrohodně podpořit.*

KB: Jak jsem řekla, mám zkušenosti z tohoto okruhu, dva roky jsem na radnici seděl. Měli jsme jistě představy ... Je malá pravděpodobnost, že na radnici budete reprezentovat většinu. Musíte vytvořit koalici a získat hlasy pro svůj nápad od ostatních, aby většina nastala. To je dost složité, sliby jsou stejného obsahu. Když dojde na lámání chleba a lidé jsou tam usazení, najednou začnou prosazovat priority stranické. Zažil jsem, jak se bojovalo o určitou komunikaci, plynofikaci. Jak ale bylo těžké prosadit tuto věc v rámci zastupitelstva. V jistém ohledu je to shodné s vyšší úrovní politiky. Pokud má premiér velkou většinu, jako tomu je u současné vlády, tak se nemusí na nic ptát ... Opozice je pak „k ničemu“ a má marginální význam. Čtyři roky se neprosadí nic, dokud se vládnoucí koalice s majoritou nerozhádá uvnitř a neutěčou poslanci ...

MS: *Nutno říci, že máte zvláštní pojetí politiky ...*

KB: Myslím si, že je to logické, matematické pojetí politiky. Zde je 118 hlasů. Není to 99 a 101, jako to bylo v minulosti, to bylo horší. Vždy toho jednoho na svou stranu získám, ale získat 18 poslanců z vládní struktury na stranu opozice, to se nepovede.

... Problémy s vládnutím ...

MS: *Stačí se podívat do minulosti. Jestliže budeme vycházet z voleb, které se konaly v devadesátých letech, první Klausova vláda měla též většinu a pak Česká republika trpěla nestabilními vládami. Musely se dohadovat „ad hoc“ koalice.*

KB: Tehdy nastává těžké vládnutí. Nezáviděl jsem žádným z premiérů, kteří bojovali o jeden hlas přeběhlíků Melčáka a spol. Rád bych ukázal na současnost. Pokud z koalice, která byla utvořena v roce 2010, neodejdou Věci veřejné, nemusel by problém minulosti nastat. Jak člověk zaznamenává, politici se rádi „drží“ ministerstvech, a proto neodejdou. Pokud zůstane status quo, který by měl trvat 4 roky, pak má opozice pohodlnou práci, 118 poslanců přehlasuje úplně vše.

MS: *Připadá mi, že vidíte demokracii jako automat. Co tím myslím? Inu, lidé byli zvoleni, nechali se najmenovat do jednotlivých poslaneckých klubů, ...*

KB: Z toho mají prebendy.

MS: *Nastává čas, aby se poslanci vyměnili za automaty, které by pohodlně vykonávaly jejich práci?*

KB: Ale ne. Jinak. Příkladně, že musí podepsat smlouvu. Pokud budou hlasovat v rozporu s usnesením strany, tak zaplatí 4 miliony korun, jako museli podepsat poslanci Věcí veřejných. Pochopitelně, i když to právně není relevantní a jistě by tato zvláštní smlouva u civilního soudu neprošla, má to dopad na jednání poslance. Vychází to z logiky: dám tě na volitelné místo a vůči mně budeš loajální, a možná budeš hlasovat i proti svému svědomí.

MS: *To však je sprosté vydírání.*

KB: Tento způsob je zvláštní. Speciálně u Věcí veřejných mě zarazil. Lidé se tak zavážou k poslušnosti stranickému výboru. Víím, že poslanec Huml se tomu vzepřel a dali mu k tomu dodatek.

To proto, že se lekli. Odešel jeden, druhý, třetí ... Vím, že v této společnosti se musí šetřit. To ví každý z nás. Je otázkou, na čem se šetří a jak je to mnohdy antisociální, třeba i proti maminkám s dětmi. Nemluvím o seniorech, nemocným lidem. Věci veřejné by měly vystoupit a říci: „My do takového komplotu nepůjdeme.“ Obdobné je to s paní Renátou Veseckou – státní zástupkyní. Ještě nedávno vyhrožoval John, že pokud do voleb paní Vesecká neodejde z funkce, tak vstoupí z vládní koalice, avšak neudělali to.

... Politika a kupčení ...

MS: *Nepřipadá vám tedy, že současná politika je založena na pouhém handlování?*

KB: Určitě! Od politiky čekám výsledek, tiše naslouchám voličům, slibuji. Poté čekám, kolik jsem dostal hlasů. Najednou zjistím, že jich mám celkem dostatek, že mohu být jazýčkem na vahách. Je možné sledovat ve volbách, jak v jednotlivých městech vznikají koalice. Téměř všude zvítězila ČSSD. Na mnoha místech půjde do opozice, neboť přestože zvítězila, sejdou se tam jiná uskupení, která dají o jeden hlas více. Kde je demokracie? Modelový příklad: nejvíce hlasů dostala ČSSD. Ta by přece měla mít svého starostu. Nemělo to být tak, že nakonec bude za sociální demokracii díky politickým handlům vládnout jiná strana. Řekne se: „Ty budeš starostou, ty budeš místostarostou a bude to odhlasováno“, takto se to dnes dělá a bez občanů. Chtěli občanskodemokratického starostu, ale budou mít starostu úplně jiného. Zkrátka, kde máme demokracii?

MS: *Lidé dali hlas. Na základě volební aritmetiky se vytvořil výsledek. Poté je konkrétních lidech, jak se dohodnou.*

KB: Ano, ale musí ty konkrétní lidi přece respektovat. To znamená, že v tomto městě zvítězila Šance pro Kutnou Horu. Dostala nejvíce hlasů. Je fakt, že nemá většinu o jeden hlas. Znamená to, že lidé chtějí mít starostu z této strany a jiné strany by to měly akceptovat. V jiných městech to máte zase jinak. Lidé též dali hlasy nějakému uskupení a najednou vidíte, že ve městě zvítězila sociální demokracie, ale starosta tam bude například z TOP 09 či ODS.

MS: *Lze se domnívat, že toto je nádherná ukázka toho, jak lidé nejsou ochotni naslouchat druhému.*

KB: Lidé, kteří dostali důvěru z různých míst, reprezentují město, které má 20 tisíc občanů. Je to 27 zastupitelů. Tito zastupitelé ale již nerespektují hlas lidu, jako zvolení představitelé města si to „uvaří“ mezi sebou.

MS: *Lidé si to uzpůsobí dle obrazu svého.*

KB: Je to handl něco za něco. Ty jsi vyhrál volby, půjdeš do opozice, ale my ti za to dáme možnost působení v ředitelské funkci, aby se to vykompenzovalo.

... Česká společnost a politika ...

MS: *O čem toto vypovídá? Jaká je v tomto ohledu česká společnost?*

KB: Jsem rád, ale divím se, že lidé šli k volbám, že byla poměrně velká účast 48 procent. Odhadoval jsem, že to bude asi kolem 60 procent, komunální volby jsou větší než parlamentní. Jedná se o mé město. Lidé přesto, že ví, že to může být jinak, jdou volit. Dají hlasy. Pochopil bych, že když jsem volil malou stranu a dostala málo hlasů, ustoupím do pozadí. Řeknu: „Ano, můj kandidát starostou nebude.“ Je to demokratické. Jestliže jsem dal hlas straně, která dostala největší počet hlasů občanů, pak budu chtít, aby člověk z vítězné strany byl starostou. V tom můžeme spatřovat podvod. My v Kutné Hoře jsme chtěli změnu. Ovšem v komunálních volbách vyhrála ČSSD, byť o nějaké procento, ale vyhrála. Nakonec je v opozici. To může otrávit voliče, že si řeknou, že stejně to nemá

cenu. My tam nepůjdeme, protože to bude domluveno za našimi zády. Jsem zvědav, jak to dopadne v Praze na magistrátu.

MS: *Shodou okolností větší města mají podobné politické zastoupení jako je na celostátní úrovni.*

KB: Ve velkých městech vyhrála ČSSD, ale v Praze zvítězila TOP 09. Tam to odpovídá vládní úrovni. Nyní lidé z TOP 09 přišli s tím, že nechtějí staré tváře, které jsou spojeny s primátorem Bémem. Uvidíme, zda tam budou stejní náměstci, jako byli u pana Béma, či ne, nebo opravdu TOP 09 zůstane pevná a řekne, že raději půjde do opozice, než aby zde zůstaly staré tváře kolem Pavla Béma. Staré tváře byly zvoleny do zastupitelstva. Tomu nemůže nikdo bránit, lidé to chtěli. Nyní je důležité, kdo půjde do rady a kdo bude náměstkem.

MS: *Raději bych to nechal na vývoji ...*

KB: Ano, pouze jsem chtěl říci, že lidé rozhodli, že nechtějí v Praze staré vedení. Nyní jde o to, zdali někdo z toho starého vedení proklouzne. Pak je to podvod na voličích.

MS: *Domnívám se, že to závisí na rozhodování konkrétních lidí, kteří ...*

KB: ... byli do orgánů zvoleni. Kdybych byl zvolen za TOP 09 a byl bych panem Zdeňkem Tůmou, řekl bych: „Přátelé, lidé z ODS, mám vás rád, ale dejte mi sem jiná jména. Dejte mi sem náměstka, ale ne ze starého vedení. Jinak s vámi neudělám koalici, udělám ji s ČSSD. Toto je věc Tůmy, který dostal nejvíce hlasů, aby si tam k sobě jako primátor nevzal nějaké „dinosaurusy“.“

MS: *Je to volba konkrétních lidí ...*

KB: Ano a také riziko, že již nebude zvolen.

... Politika, jednání lidí a profesionalita ...

MS: *Soudím, že lidé nejsou tak hloupí, jak se mnohým z nás zdá. Lidé dění sledují. Když strana, která se dostala do vládních struktur, neprokáže skutečné kroky, pak skončí ...*

KB: Máte 4 roky před sebou. Za 4 roky se může občanům ublížit. To je však dlouhá doba. Za tento čas mohou udělat takové věci, které se budou obtížně napravovat. Možná by bylo optimální, kdyby tito lidé šli vyměnit ze dne na den. Zkrátka nesplnil jsi naše očekávání, tady máš 100 dní hájení a poté se rozhodneme, jak dál. Zde mají 4 roky na to, aby něco vykonali, ale za čtvrt roku už víte, kam se to bude ubírat.

MS: *Lze se domnívat, že každý člověk si musí udělat v jednotlivých resortech audit. Jestli se mám odpovědně rozhodovat, tak musím svůj resort znát.*

KB: Ano, to rozhodně. Máte proto 100 dní, během nichž se ukáže, co ve vás je. Pokud člověk není například znalý v dopravě, tak si poznatky s pomocí spolupracovníků osvojí. Ano, jsem-li ministr, není to odborná funkce. Na to tam mám náměstky ... Nemusím rozumět každému betonu, kolejnici, byť jsem ministr dopravy. Tomuto bych se nesmál, byť bulvární média to zvýrazní a zesměšní. Je nutné, aby politické funkce nebyly obsazovány diletanty. Například o panu Johnovi, ministru vnitra Nečasovy vlády se říká, že na co sáhne, to zkazí ...

MS: *Ano, ale je logické, že pouze přes média se nemůže hodnotit práce ministra.*

KB: Nemůžete, ale podívejte se na to objektivně. Takový Jiří Besser – ministr kultury. Kdyby nejmenoval určitého člověka v rámci svého resortu, kdo by postřehl, že existuje. Například zakázal

zahraniční cesty a sám odletěl na EXPO do Šanghaje. To jsou paradoxy. Na jednu stranu někdo něco řekne, ale sám to porušuje. Zkrátka káže vodu a pije vínu. Jsou to maličkosti. Například Ministerstvo vnitra ČR je dle mého pohledu v rozkladu. Když se budete bavit s policisty, kolik jich chce odejít. Nejsou to mladí, ale i staří. Ti, kdo mají zájem odejít, jsou odborníci. Je divné, když za pár dnů po mém jmenování vniknou na vnějšek mí zaměstnanci a proti mně stávkují ... Také bych si dal pozor na jazyk, na to, co vyslovím. Byl bych pokorný, řekl bych, že na vnějšku jsem pouze pár dní a rozhlížím se a díky tomu by si získal mnoho lidí. Vedle sebe mám náměstka, který zde pracuje X let a toho bych poprosil o konzultace. Kdyby to pan ministr přiznal, byl by veřejností vnímán jinak. Nejsme vševědi.

MS: *Můžeme se ptát, proč to u nás politici nedělají?*

KB: Když jsem začal fungovat jako biskup, bylo to něco jiného. Předtím jsem byl farářem, vikářem, měl jsem k tomu předpoklady. Věděl jsem, oč se v církvi jedná na rozdíl od ministra, který přichází do resortu tím resortem nepoznamenan. Je zvláštní, když chtěl ministr průmyslu dělat ministra životního prostředí, on tam jde a je přitom proti ekologům? Když jsem začal vykonávat funkci biskupa, mnoho věcí jsem nevěděl, byť jsem v církvi působil. Sám jsem požádal o čas, abych to jistých sfér pronikl. Když se vyskytl nějaký problém, zeptal jsem se zkušených.

MS: *Hovoříme-li o člověku, který je ve veřejné funkci, co by měl podle vás takový člověk znát?*

KB: V zahraničí jsou to lidé vzdělaní ve společenských disciplínách či právu. To je můj laický názor. Ministr zdravotnictví nemusí být lékařem. Ministr spravedlnosti nemusí být právník. Je to výhoda, když je, ale být jím nemusí. Jak jsem řekl, mnohdy je to nevděčná politická funkce její vykonavatel bývá hromosvodem. Lidé, kteří zastávají tento post, se musí obklopit kvalitními spolupracovníky a hlavně jednat. Ministr by neměl rozhodovat, když něčemu nerozumí.

MS: *Jinými slovy měl by práci odpovědně zaštitovat.*

KB: Má tam poradní tým, který vypracuje odborný posudek. Pak, když dostane odborný posudek, měl by to jako ministr ve vládě prosadit. Totéž platí i v jednání s novináři. Nemožu říci: „Toto nepotřebuji, jelikož si to vypracuji sám“ a přitom s nikým nebudu konzultovat, přestože tomu nerozumím. To je oddělení ministra jako funkce a náměstků, ředitelů odborů. Tam musí být kování odborníci, ne nějaký diletant.

MS: *Ano, když člověk nastupuje do funkce, kde se člověk snaží pozměnit politiku ministerstva, tak to logicky trvá.*

KB: S tím můžeme souhlasit.

MS: *Ono 100 dní hájení je spíše pro novináře, aby měli o čem psát, než pro lidi, kteří se snaží zkoumat, jak a co daný člověk skutečně vykonal a jak dlouho to bude trvat.*

... Cesta k profesionalitě ...

KB: Za těch 100 dní se nedá příliš mnoho zvládnout. Možná na kutnohorskou radnici tři měsíce stačí. Město znám, bydlím v něm, přece jen, když budu ministr zahraničních věcí a resort jsem viděl z dálky, během té doby ani nepoznám všechny stovky zaměstnanců, kteří tam pracují a jejich kvalifikaci. Od toho také nejsem. Mám své podřízené a ti mají zase své podřízené. Vyjdu z mé zkušenosti na radnici. Jako rada jsme nezkoumali kvalifikaci lidí. Pověřili jsme tím tajemníka úřadu. Nemusel se vyměnit jediný úředník, tajemník za to nesl plnou odpovědnost. Stejně tak by se mělo postupovat na ministerstvu.

MS: *Myslíte si, že člověk, jenž má politikou funkci, by měl znát postoje svých zaměstnanců, svých*

podřízených.

KB: Pochopitelně, ale ministr pod sebou má mnoho a mnoho zaměstnanců. Měl by znát kvalifikaci svých nejbližších lidí, kteří zase řídí další pracovníky a oni by měli usilovat o výměnu nekvalifikovaných podřízených.

MS: *Ano, uvedl bych příklad. Když zastupovala Margaret Thatcherová, tak jeden z jejich blízkých nařídil, aby četli díla klasického ekonoma Adama Smithe. Zkrátka - literaturu, která popsala vznik kapitalismu v zemi, která v té době „vládla“ světu. Abychom se vrátili, člověk může dát impuls. Je však na konkrétních lidech, co si z doporučení vezmou.*

KB: Pokud nařídím, aby si úředníci přečetli publikaci, tak si ji přečtou. Je otázkou, zdali je to zaujme natolik, aby to přijali jako svůj názor. Mohu si přečíst cokoli, co mi kdo nařídí, a poté to odložit a zapomenout. Úředník může říci, že to četl, ale co to znamená? Když za tím nestojí, tak to nemá žádnou cenu. Zdá se mi to postavené na hlavu. Asi je chyba, že neexistuje služební zákon. Úředníci, kteří jsou profesionály, by měli jistotu, že mají definitivu. Víím, jak jsou úředníci nervózní v Kutné Hoře, jelikož nikdo si není jist svým místem. Je to však škoda. Věřím, že nový starosta je nebude vyhazovat, pokud je úředník odborník. Ministr si například vymění náměstký. Vezme si nejbližší lidi jako spolupracovníky. To bych pochopil, ale proč by vyhazoval referenta, který mi politicky neladí, jelikož on je v ODS a já jsem sociální demokrat, přičemž je to prověřený, kvalifikovaný odborník. Mně by bylo jedno, v jaké je politické straně.

... Politika na magistrátu a ve státě ...

MS: *Zde je důležitá skutečnost, že na celostátní úrovni se politika jednotlivých stran spojuje s ideologiemi, kdežto v politice na městě, menší obci není ideologie na předním místě.*

KB: Myslím si, že ve městě jak v Kutné Hoře, tak v Poděbradech se jedná o věci „přízemní“. Řeší se konkrétní otázky komunikací, plynofikace, osvětlení, úklidu města ... To je na prvním místě, ale na druhou stranu - klientelismus tam existuje rovněž. Bojím, že toho klientelismu je v městech více než kde jinde. Uplatňuje se tam to tradiční: Já na bráchu, brácha na mně. Nemyslím si, že je to i v nových strukturách. Oslovilo mne pár zastupitelů, abych kandidoval, ale nešel jsem do toho. Těmto lidem najde o miliony.

MS: *Můžete radit.*

KB: Mám jako farář velkou výhodu - a nyní to řeknu mírně vulgárně - může mi totiž být ukradeno, kdo bude v městském vedení. To proto, že s nimi nemám nic společného. Město mně nic nedá a já od něj nic nechci. Nejhorší to mají podnikatelé, kteří potřebují od města podporu. Já jako farář od něj nepotřebuji nic, jsem svobodný občan. Pokud nebudu myslet na město a budu pouze myslet na sebe, tak zastupitele nepotřebuji. Je mi jedno, zdali tam budou komunisté či jiní, protože z nich nic nemám. Je něco jiného, když je člověk živnostníkem, který ve městě má obchod, či podnikatelem majícím obchodní nebo průmyslovou společnost. Zajímá je, jaká bude spolupráce s městem, jaké budou nájemní smlouvy, jaké budou podpory divadel. Tito lidé potřebují „leštit“ kliky. Je možné, že právě oni se děsí změny, protože již byli „zavedeni“. Nyní by lidé v čele města měli usilovat o to, aby nepodlehli. Soudím, že je chybné, když jsou zastupitelé všude možné v předsednictví rad různých společností. Tím jsou vázáni. Musí tam být někdo za město, když v tom město má svůj podíl. Ať tam není žádný zastupitel z politické strany. Nyní se připravuje nový zákon, který by toto měl regulovat. Než však vstoupí v platnost, tak to jistě bude dvě volební období. Zde jde o to, aby třeba v Poděbradech či v Kutné Hoře došlo ke skutečné změně a lidé „nespadli“ do stejného bláta jako jejich předchůdci. Je to velké lákadlo, když za vámi někdo přijde a řekne: „Ty mi dáš toto a já tobě zase toto ...“

MS: *Nádherný důkaz, že moc korumpuje a lidé, kteří se snažili chovat čestně v životě, tak jsou najednou vystaveni pokušení!*

KB: Je to na síle osobnosti, jestli pokušení odolá. Bylo by dobré, aby člověk, když zjistí, že nemůže dál, z politiky odešel. Vzdám se mandátu, než abych se ušpinil. Bojovat někdy proti větrným mlýnům je složité. Soudím, že je zde otázka síly osobnosti, zdali se své volební ideje budu držet.

MS: *Měli bychom si nyní uvědomit, že každý občanem je „pozorovatelem“, ale ne každý občan je ochoten se stát účastníkem. A klade to nárok na čas.*

KB: Toho jsem si také vědom. Občané tam jdou spíše než do Prahy, protože se jedná o jejich problém. Jestliže je na programu jednání zastupitelstva něco, co mne zajímá, kde jsem angažován, tak tam jdu. Dokonce mohu vyjádřit svůj názor. Na radnici v Kutné Hoře první slovo dostávají občané. Tím mají možnost oslovit zastupitele. Když začne jednat zastupitelstvo, občané musí mlčet. Z mého pohledu je to dobrá věc, jelikož tam mohou říci, proč potřebuji vykonat ty a ty práce a ne něco jiného.

MS: *Je to logické. Bližší košile než kabát. Lidé se snáze angažují ...*

KB: Pozoroval jsem i senátní politiku. Kandidátka paní Šojdrová si do svého programu napsala, že se bude snažit zvýšit minimální mzdu ... Toto přece mohla udělat jako poslankyně, když tam byla léta letoucí. Ale tato paní poslankyně Šojdrová, jako vlivná osoba nikdy s tímto návrhem nepřišla. Z mého pohledu se v politice ukazuje populismus. Heslo o minimální mzdě by nemuselo lidi z Kutné Hory zajímat, je zajímavá něco jiného. Je nutné si pročíst program strany, kterou volíte a poté se tázat, proč od tohoto bodu strana ustoupila. Oni vysvětlí, že díky novým poznatkům zjistili, že jejich slib byl naivní, uvědomím si, že to opravdu nemůže jít touto cestou. Když mi to někdo vysvětlí, pochopím. Nutné je, aby s tím občanem někdo mluvil, a to nejen před volbami, ale i po volbách.

... Konflikt zájmů v politice ...

MS: *Občan sám by měl mít zájem. Zdůrazňuji kondicionál „měl by mít“, politika by podle toho měla také vypadat. Je rozdíl, když do politiky jdou lidé, kteří mají ideje, než když tam jdou lobbisté, kteří jsou zástupci kapitálu či klanů.*

KB: Nemysleme si, že ve městech je to menší než v Praze či na globální úrovni. Myslím si, že zde jde o více než někde v centru. Stačí si uvědomit, kolik je kolem nás fabrik. Každá továrna město potřebuje. Každá továrna vyšle lobbistu za radním, aby on skrze něj ... Jde o to, zdali radní může říci: „Ano, to je dobrý nápad, ale obálku si nechte. Jelikož je to dobrý nápad, já jej prosadím i bez obálky či výhod, které mi nabízíte.“ Nebo by radní měl říci: „I kdybyste mi dával deset obálek, tak to prosazovat nebudu, protože je to skutečná hloupost, najděte si někoho jiného.“ Je otázkou, zda to naši představitelé dokážou. Možná to řeknou na počátku funkčního období, ale budou tak jednat za dva, za tři roky? Je otázkou, zda jim „neotrne“.

MS: *Lidé vidí, že problém demokratické politiky je ve vzájemném prorůstání kapitálu a politiky.*

KB: O tom byla v roce 2010 diskuse mezi Topolánkem a Klausem. Dnes už jde o metastáze. Je otázkou, jak vláda Petra Nečase, která toto měla v programu, je schopna proti tomu zasáhnout silou. Není patřičný kapitál, vláda nemá ani tu sílu. Na druhé straně je vábení obrovské moci, narkotikum ...

MS: *... pokušení.*

KB: Více méně, jestli za mnou stojí miliardy, tak ministr se svým platem je „převálcován“. Jde o to,

jestli lidé z vlády skutečně dokážou povstat i proti takovým gigantům, kde má stát svou účast jako je ČEZ či České dráhy, kde se točí miliardy a nyní je otázkou, zda stát dokáže říci: „Pozor, takovéto praktiky již nepřipustíme.“ Nyní jsem označil pouze dvě instituce, které jsou v médiích frekventovány.

... Nová šance pro církve ...

MS: *Vidíte, toto je například téma i pro duchovní. Vždyť Československá církev husitská vznikla na základě střetu ideálu a sociální reality. Vím, v částech společnosti panovala chudoba, třebaže dnes má chudoba jiné podoby. Není právě toto církvi hozená rukavice? Lidé usilují mít své reprezentanty, kteří jsou slušní, kteří jsou ochotni naslouchat. Usilují, aby politika byla pro lidi, ne proti lidem a nejen pro jisté zájmové skupiny.*

KB: Je otázkou, jak je církve vnímána. Mnohé jsme promeškali.

MS: *Dříve i média vnímala církve daleko lépe. Snažila se prezentovat i názory církevních hodnostářů. Tato doba je již pryč. Lze se domnívat, že znechucení z politiky přineslo své. Stačí vzpomenout Impuls 99, který byl podepsán před 11 lety, jak se snažil být pomyslnou ochranou před politiky, z nichž někteří byli propojeni v rámci Opoziční smlouvy z důvodu partikulárních zájmů. Stačí zmínit Tomáše Halíka, Martina Stránského, Jiřího Pehe a jiné ... Povětšinou to byli intelektuálové z Prahy. Není dobré, když se církve sama „a priori“ distancuje od zasahování do politiky.*

KB: Může usilovat o působení ve společnosti. Je však otázkou, jak je její hlas vnímán, slyšen. Pokud nejste v médiích a nevystupujete někde v diskusích jako zástupce církve, nemáte šanci. Po roce 1989 byl vždy zván zástupce církve k diskusi týkající se pragmatických věcí. Dnes, když se jedná o duchovní a kulturní věci, tam zváni nejsou. Sem tam je sváteční slovo, církve husitská tam zastoupena není vůbec. Znovu opakuji, čas se posunul v neprospěch církve. Mluví se o tom, že jsme nejvíce ateistický stát v Evropě, že věřící jsou v menšině, tedy ať raději mlčí. Většinový názor se přece neřídí podle církevního. Tam nejde o teologické směřování, ale o duchovní rozměr. Je to jak kultura dává duchovní rozměr životu, tak i církve může zprostředkovat duchovní rozměr. Opravdu nejde o ideologii církve, abychom si prosazovali své teologické reflexe. Měli bychom se snažit zjemnit čirý pragmatismus, racionalismus právě duchovním rozměrem. Snaha vyvážit zmíněný pragmatismus však neexistuje. Je otázkou, máme-li reprezentanty, kteří by dokázali nebýt pouze teology, ale též ekonomy. Lidé, kteří by chtěli v této diskusi obstát, by museli rozumět jiným disciplínám, aby nebyli považováni za diletanty. Nesmí promlouvat jako Jan Zlatoústý a být od věci. Z mého pohledu by měli diskusi doplnit duchovním akcentem, kterému rozumí. Jde o to, jestli tyto osobnosti si v mladé generaci vychováváme třeba na husitské fakultě, aby byli komunikativní, aby byli v oborech všeobecně vzdělání, aby dokázali patřičně vstoupit do diskuse, aby tam nepůsobili trapně. To je další skutečnost. Nemohu tam poslat ohnivého kazatele, který bude hovořit o Slovu božím, třebaže to s těmi věcmi nemá co společného. Boží slovo použijí na zlodějiny, vraždy, smilstva. To mohu, ale musím rozumět tematice, o níž se momentálně hovoří. Bohužel, lidé nejsou do diskusí zváni ...

MS: *... a sami se prosadit nemohou.*

KB: Stalo se to, co se stalo za komunistů. Církve se staly ghettem. Uzavřeli jsme se, i když se snažíme proniknout do společnosti, jsou to ale pouhé lokální pokusy. Došlo k celkovému uzavření do prostoru kostelů a tam si „lížeme“ rány. Sem tam uděláme výstavu nebo koncert, když máme výročí církve. Pomine devadesáté výročí církve, jako pominulo totéž výročí u evangelíků. Dnes se o nich také nemluví. Jinými slovy skončíme tento rok a za rok si „nikdo nevzpomene“, třebaže jsme udělali tu koncert, tu výstavu.

MS: *Poukázal jste na skutečnost, že duchovní v diskusích nesmí být jako kazatel, ...*

KB: ... jelikož není v kostele. Dříve mně to vyčítali a dnes tomu rozumí. Říkali mně, že jsem spíše manažer, a v médiích jsem byl tak citován. Myslím si, že jsem byl duchovní na prvním místě. Když jsem dostal funkci, nebo úřad, pak jako vedoucí činitel musím být manažerem. Musí se o lidi postarat po všech stránkách, nejen o stránkách duchovních, ale i po stránce ekonomické, materiální. Vidíme i jinde, že když do čela nepřijde člověk, jenž má manažerské schopnosti - a to nemusí být špatná diagnosa, tak podnik zkrachuje, nejen ekonomicky.

MS: *Zkrátka člověk může mít sebelepší podněty, ...*

KB: ... může být sebelepší teolog, ale když nedokáže získat mladé lidi pro duchovní profesi, nedokáže je motivovat k tomu, že jim dá úkoly v církvi, aby i za pár korun byli nadšeni a úkol plnili. Nemyslím v duchovní sféře, církve rozvinuly svou aktivitu do školství, do sociální oblasti. Nedávno jsem mohl číst v novinách, že nejlepší zaměstnání do budoucna bude sociální práce zejména pro staré lidi. Lidí bude přibývat. Kdo bude mít podnikatelského ducha v této oblasti, bude úspěšný. Čeká se boom. Církve by tento rozměr sociální angažovanosti a sociálního managementu, měly mít v programu. Měly by být ochotny se starat o staré lidi a částečně na tom profitovat ekonomicky. Když postavím a budu provozovat domov důchodců, budu jej provozovat, dostanu dotace z evropských fondů. Také to musí být manažer, který do toho projektu půjde, který se toho nezalekne. Když budu patriarchou či biskupem a přijde mi taková výjimečná nabídka ... a bude říkat, abychom se toho účastnili, tak nemohu říci, že to není naše parketa. Do toho hned půjde někdo jiný.

... Kandidatura - příklad politika ...

MS: *Obecně hovoříme o politice, ale vy jste ji mohl zakusit v realitě ...*

KB: Byl jsem znám pouze v širokém okolí Kutné Hory a kandidoval jsem pouze ve volbách v roce 1990. Víím, jak to bylo vítané. Byla zde silná katolická církev, husité byli církví slabou, a krom toho zde bylo asi dalších pět církví. Já jsem dostal druhý největší počet preferenčních hlasů z Kutné Hory. První byl primář stomatologie a byl jsem opravdu druhý. Za mnou byli doktoři, učitelé, kteří jsou zde zakotveni od malička.

MS: *Čím si to vysvětlujete?*

KB: Vysvětluji si to tím, že jsem byl knězem.

MS: *Byl jste jiný, alternativní.*

KB: Ano, krom toho jsem byl mladý. Všude byly mé fotografie. Vypadal jsem, jak jsem vypadal, tedy ne jako ušlápnutý kněz. Lidé si říkali: „A to je kněz ...“ Šlo o to, že tam chyběl akcent duchovna. Dostal jsem se do devítičlenné rady jako kněz. Oni mohli říci: „Dobrá, budeš v zastupitelstvu, ale do rady? Co tam bude kněz dělat?“ Bylo vidět, že doba byla nakloněna tomu, aby se církev angažovala ve společenských změnách. Bohužel se to nestalo. Též zde byl kolega, který byl dokonce poslancem federálního shromáždění - vlašimský Jiří Bureš. Víím, že mi kolega říkal: „Karle, dělám v Parlamentu bohoslužby pro nevěřící poslance.“ A lidé mu tam chodili. To znamená, že jsme ve větší míře neobsadili možnosti angažovat se v politice.

MS: *Nepobídl jste jako vikář lidem, aby se angažovali v politice? Byla to příležitost a tuto skutečnost svými slovy potvrzujete.*

KB: Lidé věděli, že kandiduji. Nikdy jsem nezneužil kazatelnu pro politické věci. Nedělám to ani v současnosti.

MS: *Jinými slovy „nebyl“ jste Janem Husem.*

KB: Neříkal jsem, aby lidé volili lidovou stranu. Mimo to jsem kandidoval za lidovou stranu, která byla vnímána za kolaborující. Tenkrát tam byl problém Bartončík. Bylo to za Žalmana a teprve přišel Lux. Třebaže byla aféra Bartončík, byl jsem zvolen. Říkalo se, že šanci mají lékaři, a nyní ji měl kněz, třebaže jsme byli zemí, jakou jsme byli. Církve byly vnímány jako chudáci, kteří byli režimem celou dobu likvidováni. Dejme jim tedy šanci. My jsme v politice mohli duchovní akcent daleko více rozvinout. Dnes se bohužel do těchto míst nedostaneme.

MS: *Děkuji vám za kritická slova ...*